

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Наукова бібліотека імені М. Максимовича
Інформаційно-бібліографічний відділ

**Вища освіта та наука : інформаційний
бюлетень**

**Випуск 3 : Реформування вищої освіти в Україні та
за кордоном**

Київ 2026

Вища освіта та наука : інформаційний бюлетень / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Наук. б-ка імені М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від. ; [упоряд. В. Матюха ; за заг. ред. І. Тіщенко]. – Київ : [б. в.], 2026. – Вип. 3 : Реформування вищої освіти в Україні та за кордоном. – 79 с.

Представлено список наукових публікацій освітнього спрямування з фондів Наукової бібліотеки імені М. Максимовича. Викладено теоретичні, методологічні та практичні аспекти наукової діяльності у вищих навчальних закладах; висвітлені питання наукової діяльності на прикладі педагогічної синергетики. Наведено методи аналізу сучасних знань та проектування науково-педагогічної діяльності; форми її організації та розвитку у вищій школі України та за кордоном. Бюлетень має систематизувати і поширювати сучасні наукові знання для покращення якості освіти здобувачів, аспірантів, фахівців європейського і світового рівня, а також для особистісного розвитку. Містить нормативні документи в галузі освіти, наукові статті викладачів закладів вищої освіти, матеріали з монографій, конференцій та інші документи.

Буде корисним для педагогічних працівників, викладачів, здобувачів вищої освіти, менеджерів освітньої системи вищої професійної школи тощо.

Зміст

Зміст	3
Нормативні документи в галузі освіти.....	5
Історія освіти в Україні.....	8
Реформування освіти в Україні.....	10
Інклюзивна освіта	20
Університетська освіта.....	21
Наукова періодика України	22
Освіта в умовах російсько-української війни.....	23
Заклади вищої освіти України.....	29
Університетські бібліотеки.....	32
Якість освіти	32
Фінансування освіти.....	33
Київський національний університет імені Тараса Шевченка.....	34
Міжнародне співробітництво в галузі вищої освіти.....	45
Вища освіта за кордоном	48
Фахова підготовка в Україні.....	51
Бібліотечна освіта.....	56
Вища військова освіта	57
Вища журналістська освіта	59
Вища економічна освіта	60
Вища медична освіта	60
Мистецька освіта.....	61
Вища педагогічна освіта	62
Вища технічна освіта	65
Вища філологічна освіта.....	67
Вища юридична освіта	70
Діячі освіти України та світу	71
Гнилосиров Василь Степанович – педагог, просвітник	71

Грищенко Микита Минович – педагог.....	72
Касіян Василь – педагог, художник-графік.....	72
Кордуба Мирон Михайлович – педагог, історик.....	72
Лосюк Петро Васильович – педагог	73
Паторжинський Іван Сергійович – педагог, оперний співак	73
Прахів Андріян Вікторович – педагог, мистецтвознавець.....	74
Русова Софія – педагогиня, просвітниця.....	74
Соневицький Ігор – педагог, музикознавець, композитор	77
Тимошик Микола Степанович – вчений, журналіст, педагог.....	77
Фортинський Федір Якович – український науковець, історик-медієвіст.....	78
Шухевич Тарас – педагог, піаніст	78

Нормативні документи в галузі освіти

1. **Бабак С.** Рішення Комітету з питань освіти, науки та інновацій До протоколу № 207 від 20 травня 2026 року Про допущення стипендіальних робіт до конкурсу Стипендій Верховної Ради України імені Бориса Патона у 2026 році / С. Бабак // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 26 трав. (№ 101). – С. 4.
2. **Деякі** питання реалізації невідкладних заходів з підвищення енергетичної стійкості закладів вищої освіти у 2026 році : Постанова КМУ від 5 червня 2026 р. № 749 Київ // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2026**. – 12 черв. (№ 123). – С. 4.
3. **Деякі** питання функціонування ліцеїв : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2026 р. № 497 // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2026**. – 24 квіт. (№ 87). – С. 4.
4. **Кабмін** змінив правила відстрочки від мобілізації для викладачів та науковців // *Українське Державотворення*. – Ужгород, **2025**. – Вип. 23. – С. 73.
5. **Комітет** з питань освіти, науки та інновацій інформує: визначено аспірантів, які отримають академічні стипендії у 2026/2027 навчальному році // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 5 трав. (№ 86). – С. 8.
6. **Комітет** з питань цифрової трансформації інформує: перетворюємо звичайні бібліотеки по всій країні на хаби цифрової освіти // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 28 квіт. (№ 81). – С. 8.
Звичайні бібліотеки по всій країні перетворюються на Хаби цифрової освіти. Це дружні простори, де кожен може опанувати функціонал гаджетів.
7. **Комітет** освіти, науки та інновацій розглянув електронну петицію до Верховної Ради України про недопущення звуження прав та гарантій освітян // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 11 берез. (№ 47). – С. 2.
8. **МОН** опублікувало порядок прийому до університетів у 2026 році // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 2 квіт. (№ 63). – С. 5.

9. **Про внесення** змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань стипендіального забезпечення : Постанова КМУ від 13 травня 2026 р. № 597 Київ // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 15 трав. (№ 103). – С. 7.

10. **Про внесення** змін до Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти : Постанова КМУ від 29 квітня 2026 р. № 536 Київ // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 1 трав. (№ 92). – С. 28.

11. **Про внесення** змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на реалізацію проекту "Вища освіта України" : Постанова КМУ від 29 квітня 2026 р. № 540 Київ // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 5 трав. иїв(№ 95). – С. 19.

12. **Про внесення** змін до Постанови Верховної Ради України "Про затвердження положень про премії та стипендії Верховної Ради України" від 4 грудня 2025 року № 4712-IX щодо вдосконалення процедур присудження премій і призначення стипендій Верховної Ради України : постанова Верховної Ради України м. Київ, 11 червня 2026 року. № 4913-IX. // Голос України. – Київ, **2026**. – 16 черв. (№ 116). – С. 6.

13. **Про внесення** зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2025 р. № 1416 : постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2026 р. № 469 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 15 квіт. (№ 80). – С. 4.

"Про затвердження Порядку спрямування коштів спеціального фонду державного бюджету на розвиток матеріально-технічної бази державних закладів вищої освіти та інфраструктури наукової і науково-технічної діяльності державних наукових установ, що реорганізуються або реорганізовані шляхом злиття або приєднання".

14. **Про затвердження** Державної цільової національно-культурної програми сприяння вивченню та застосуванню англійської мови в Україні на 2026–2030 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2026 р. № 334-р // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 29 квіт. (№ 90). – С. 5–15.

Метою Програми є створення умов для широкого доступу до вивчення англійської мови, підвищення рівня нею серед громадян України, а також

сприяння застосуванню англійської мови у сферах освіти, економіки, науки, державного управління та культури, зокрема у галузі кінематографії.

15. **Про затвердження** Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації публічного інвестиційного проекту з удосконалення вищої освіти в частині відновлення освітньої спроможності закладів вищої освіти для забезпечення доступу до якісної освіти та збереження людського капіталу : постанова Кабінету міністрів України від 5 червня 2026 р. № 735 Київ // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 9 черв. (№ 120). – С. 7–8.

16. **Про затвердження** Порядку та умов надання у 2026 році освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (за спеціальним фондом державного бюджету) в частині створення сучасного освітнього простору : постанова Кабінету міністрів України від 10 квітня 2026 р. № 477 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 15 квіт. (№ 80). – С. 4.

17. **Про перерозподіл** деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству освіти і науки на 2026 рік, і внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації загальнодержавних заходів у сфері освіти : постанова Кабінету міністрів України від 6 травня 2026 р. № 588 Київ // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 9 трав. (№ 99). – С. 6.

18. **Про призначення** академічної стипендії Кабінету Міністрів України студентам закладів вищої освіти на другий семестр 2025/26 навчального року : розпорядження Кабінету міністрів України від 20 травня 2026 р. № 474-р Київ // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 27 трав. (№ 111). – С. 10.

19. **Про призначення** академічної стипендії Кабінету Міністрів України аспірантам закладів вищої освіти на 2026/27 навчальний рік : розпорядження Кабінету міністрів України від 22 квітня 2026 р. № 372-р Київ // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 1 трав. (№ 93). – С. 3.

20. **Про призначення** державних стипендій видатним діячам освіти : Указ Президента України від 22 квітня 2026 р. № 331/2026 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 24 квіт. (№ 87). – С. 3.

21. **Про призначення** довічних державних стипендій видатним діячам освіти : Указ Президента України від 22 квітня 2026 р. № 329/2026 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 24 квіт. (№ 87). – С. 3.

22. **Про прийняття** за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо розширення форм державної підтримки у сфері освіти : постанова Верховної Ради України 25 березня 2026 року № 4821-IX м. Київ // Голос України. – Київ, **2026**. – 28 берез. (№ 60). – С. 3.

23. **Про розподіл** частини бюджетних призначень, передбачених Міністерству освіти і науки на 2026 рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2026 р. № 314-р // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 24 квіт. (№ 87). – С. 6.

Бюджетну програму 2201280 "Підготовка кадрів Київським національним університетом імені Тараса Шевченка" на 141314,9 тис. грн.

24. **Про утворення** Ужгородського університету : розпорядження Кабінету міністрів України від 6 березня 2026 р. № 215-р Київ // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 12 берез. (№ 56). – С. 11.

Історія освіти в Україні

25. **Історія** музею судової медицини Одеського національного медичного університету та його значення для сучасної освіти / Г. Кривда, П. Плєвінскіс, Л. Ларсон, Б. Яворський, Р. Кривда // Судово-медична експертиза. – Чернівці, **2025**. – № 2. – С. 167–174.

26. **Лазаренко О.** Викладання української мови в міжвоєнному Берліні / О. Лазаренко // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, **2021**. – Вип. 15. – С. 48–55.

27. **Марушкевич А.** Виховання патріотизму в досвіді та поглядах Івана Огієнка / А. Марушкевич // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 1 (21). – С. 35–39.

28. **Овсепян Р. П.** Так починалось журналістське образование в Україні / Р. П. Овсепян // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Філологія. – Харків, **2007**. – № 766. – Вип. 51. – С. 45–47.

29. **Ореховський В. О.** "Подорожі за знаннями" вихідців з України до Західної Європи як засіб засвоєння нових освітніх і культурних практик (XV–XVII ст.) / В. О. Ореховський // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Історія. Економіка. Філософія. – Київ, **2025**. – Вип. 30. – С. 157–165.

30. **Пугач О.** Просвітянство – це жертвне служіння в ім'я України. Допис трохи про КПІ, про причетних до нього і про більш як сто років "Просвіти" в одному з найбільших університетів України. / О. Пугач // Слово Просвіти. – Київ, **2026**. – 5–11 лют. (№ 5). – С. 1, 5.

У 1989 р. в актовій залі НТУУ "КПІ ім. Ігоря Сікорського" в часи ректора Петра Таланчука відбулася подія всеукраїнського масштабу, яка в історію увійшла, як "три дні у вересні" – Установчий з'їзд Народного Руху України за перебудову. Головою Руху тоді було обрано поета Івана Драча. У лютому того ж року у Києві було створене Товариство української мови ім. Тараса Шевченка (скорочено ТУМ), яке очолив Дмитро Павличко.

31. **Целуйко О.** Заклад (інститут) допоміжних історичних наук Львівського університету та його навчальна діяльність у міжвоєнний період (1920–1939 рр.) / О. Целуйко // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів, **2023**. – Вип. 55. – С. 201–216.

32. **Швець Г.** Мовний портрет Києва у сприйнятті українських та іноземних студентів (2018–2022 рр.) / Г. Швець // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, **2023**. – Вип. 17. – С. 15–32.

33. **Шудрик І. О.** Співробітництво професорів Харківського університету з харківським богословсько-філософським часописом "Вера и

разум" / І. О. Шудрик // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Філологія. – Харків, **2007**. – № 766. – Вип. 51. – С. 5–9.

Професура Харківського університету в дореволюційний період активно співробітничала у харківських періодичних виданнях, особливо з богословськофілософським часописом "Вера и Разум". Після 83 років забуття у 2000 р. цей часопис був відроджений під назвою "Віра і Розум", з яким викладачі Харківського університету теж активно співпрацюють.

Реформування освіти в Україні

34. **Андрущенко В.** "Найглибші річки течуть з найменшим шумом" або Книга у структурі інформаційного простору "розумної освіти" / В. Андрущенко // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 3. – С. 14–16.

Захоплюючись перспективами електронного навчання, дехто пропонує викинути з освітнього процесу так званий "застарілий матеріал", ліквідувати "старі засоби навчання", знищити все, що нібито вже не відповідає викликам сьогодення й не забезпечує належної підготовки людини до реалій, що наближаються. Як засвідчують високі уми людства, книга – є найвидатнішим завоюванням людської цивілізації. Це найбільш потужне джерело знань і культури, загальнолюдського досвіду й апробованої практикою високої духовності. Освіта (книжна та електронна) і наука, книга і просвітництво – безцінні надбання й умови існування людства, збереження людського обличчя цивілізації. Інтенсивне впровадження "цифрових технологій" з одночасним збереженням "книжкової освіти" є тією необхідною умовою, поза якою якісної освіти, спроможної забезпечити входження людини у самостійне життя, просто не існує.

35. **Баштова К.** З історії становлення та розвитку закладів вищої освіти Ліги Плюща / К. Баштова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 2 (22). – С. 5–10.

Присвячено вивченню історії становлення й розвитку закладів вищої освіти, що входять до Ліги Плюща. Проаналізовано основні етапи їхнього формування, роль у світовій академічній спільноті і вплив на систему освіти. Окрему увагу

приділено історичним передумовам їхнього заснування, ключовим чинникам розвитку і сучасному стану. Дослідження здійснене з використанням історичного, порівняльного і системного аналізу, що дозволило визначити основні тенденції розвитку університетів Ліги Плюща.

36. **В Україні** 116 університетів підпорядковані МОН // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 12 черв. (№ 114). – С. 5.

37. **Вимоги** до рівня володіння англійською для держслужбовців // *Урядовий кур'єр*. – Київ, **2026**. – 3 квіт. (№ 72). – С. 1.

38. **Вовк М.** Рідномов'я як чинник стабільності та перемоги / М. Вовк // *Слово Просвіти*. – Київ, **2026**. – 26 лют. – 4 берез. (№ 8). – С. 3.

19 лютого 2026 р. в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України напередодні Міжнародного дня рідної мови ЮНЕСКО традиційно було проведено вебінар "Рідномовна і багатомовна освіта у контексті сталого розвитку суспільства: рідномов'я як чинник стабільності та перемоги". Тема Міжнародного дня рідної мови 2026 року – "Youth voices on multilingual education" (Голоси молоді щодо багатомовної освіти).

39. **Волкова Г.** Імітація навчання. Професорів і деканів "погнали" по нові дипломи: як вищі навчальні заклади заробляють на державних ваучерах / Г. Волкова // *Україна молода*. – Київ, **2026**. – 25 берез. (№ 12). – С. 7.

Полтавський національний педагогічний університет минулоріч став лідером в області за кількістю заяв вступників на магістратуру. Та журналісти інтернет-видання "Полтавська хвиля", зазирнувши до Єдиної державної електронної бази з питань освіти, виявили, що добра частина заяв на навчання подана... самими ж працівниками вищого навчального закладу (ВНЗ). А саме: старшими лаборантами, асистентами, завідувачами кафедр і навіть... деканами. При цьому заяви в магістратуру вони подавали одразу на кілька спеціальностей, часто навіть на свій факультет, а то й кафедру. Бувало, і на 5–8, далеких від їхнього основного фаху. На окремі спеціальності кількість викладачів-вступників у рази перевищувала кількість заяв від інших претендентів на навчання.

40. **Головчук О.** Вплив читання на культурно-інтелектуальний, особистісний, соціальний та духовний розвиток молоді. / О. Головчук, О. Гусак // Бібліотечний вісник. – Київ, **2026**. – № 1 (281). – С. 110–125.

41. **Григоренко Т.** Від контенту до компетентностей: як проєктна діяльність змінює парадигму навчання у закладі вищої освіти / Т. Григоренко, О. Семеног // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 5–12.

42. **Грищук Р.** Впровадження у школах тьюторства і створення підготовчих курсів у ЗВО допоможуть подолати освітні втрати / Р. Грищук // Голос України. – Київ, **2026**. – 28 берез. (№ 60). – С. 5.

43. **Заскалета В. П.** Гібридизація як спосіб поповнення освітньої термінології / В. П. Заскалета, О. Ю. Гриненко // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Філологія. – Київ, **2024**. – Т. 27, № 2. – С. 103–113.

44. **Іванишин П.** Про долю, дім і джерело / П. Іванишин // Українська літературна газета. – Чернівці, **2026**. – Берез. (№ 3). – С. 5.

Про викладання історії в Україні: історію в школах та університетах часто зводять до бездумного зазубрювання безлічі дат і багатьох меншовагтїсних (усе ще!) міфів, у тих вишах, де вивчають (а вивчають, на жаль, далеко не всюди), її часто редукують до історії лише "державності"). Окрема сумна тема – кількість годин на вивчення цих дисциплін у школі та університеті, гідна присутність їх у навчальних планах (обов'язкове вивчення літератури чомусь залишають тільки на філологічних факультетах).

45. **Інклюзія** у вищій школі: виклики, практика, перспективи / Центр комунікації // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 1. – С. 4.

22 січня 2026 року у Львівському національному університеті імені Івана Франка розпочала роботу I Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю "Інклюзія у вищій школі: виклики, практика, перспективи". Захід відбувався у змішаному форматі з можливістю доєднання через платформу Zoom.

46. **Караманов О. В.** Особливості організації ергономічного простору в контексті академічної та неформальної освіти / О. В. Караманов, О. Я. Закорчемна // *Education and pedagogical sciences*. – Полтава, **2025**. – № 3 (190). – С. 23–38.

47. **Кекош О.** Системний підхід до діяльності соціального педагога щодо запобігання та протидії булінгу (цькування) в освітньому середовищі / О. Кекош, Л. Смерчак // *Молодь і ринок*. – Дрогобич, **2026**. – № 2 (246). – С. 122–126.

48. **Кириленко П. В.** Право науково-педагогічних працівників на підвищення кваліфікації: актуальні проблеми / П. В. Кириленко // *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Право*. – Харків, **2025**. – Вип. 41. – С. 366–373.

49. **Комітет з питань цифрової трансформації інформує: перетворюємо звичайні бібліотеки по всій країні на Хаби цифрової освіти** // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 28 квіт. (№ 81). – С. 8.

50. **Костів О.** Компетентісний підхід у викладанні лінгвістичної географії у вищій школі / О. Костів // *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. – Львів, **2023**. – Вип. 17. – С. 267–276.

51. **Криштопа А. О.** Синергетичний підхід до використання штучного інтелекту у закладах вищої освіти / А. О. Криштопа // *Український науково-медичний молодіжний журнал*. – Київ, **2025**. – № 1. (153). – С. 157–158.

52. **Кузьменко Г. О.** Аналітичне моделювання ризиків для системи освіти в умовах національної безпеки в Україні / Г. О. Кузьменко // *Інвестиції: практика та досвід*. – Київ, **2025**. – № 20. – С. 260–265.

53. **Ліба Н.** Методологія наукових досліджень як концептуальна основа фахової підготовки здобувачів освіти в ЗВО / Н. Ліба, Б. Усатов // *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки*. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 114–121.

54. **Лучанінова О. П.** Штучний інтелект як технологічний тренд у вищій освіті: психолого-етичні аспекти / О. П. Лучанінова // *Education and pedagogical sciences*. – Полтава, **2025**. – № 3 (190). – С. 80–92.

55. **Марушкевич А.** Роль рідної мови й рідномовного оточення в навчанні та вихованні молоді / А. Марушкевич // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка*. – Київ, **2025**. – Вип. 2 (22). – С. 51–55.

56. **Матковський М.** Психолого-педагогічні особливості самоорганізації викладача вищої школи в контексті професійно-педагогічної діяльності / М. Матковський, С. Цюра // *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. – Львів, **2025**. – Вип. 42. – С. 241–247.

57. **МОН опублікувало** порядок прийому до університетів у 2026 році // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 2 квіт. (№ 63). – С. 5.

58. **Невара Л.** Трансформація освіти в епоху штучного інтелекту / Л. Невара // *UAExperts. Соціально-правовий дискурс / Громад. орг. "Союз експертів по боротьбі з корупцією" (UA Experts)* ; голов. ред. С. Ніжинський. – Київ, **2025**. – Вип. № 8. – С. 34–35.

59. **Омельчук С.** Академічна доброчесність у змісті підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / С. Омельчук, А. Кузьменко // *Вища освіта України*. – Київ, **2025**. – № 2 (97). – С. 79–95.

60. **Палюх В. В.** Удосконалення управління кадровим потенціалом закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання: від централізованого контролю до ефективного розвитку / В. В. Палюх, О. І. Василенко // *Інвестиції: практика та досвід*. – Київ, **2025**. – № 19. – С. 231–235.

61. **Пацалюк І.** Евристичний потенціал "Освіти 5.0" для обґрунтування платформи розвитку освіти / І. Пацалюк // *Вища освіта України*. – Київ, **2025**. – № 3 (98). – С. 17–24.

62. **Плотка Л. В.** Енергетична автономність закладів вищої освіти як чинник реалізації регіональних цілей сталого розвитку / Л. В. Плотка, А. В. Лагно // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, **2025**. – № 22. – С. 316–319.

63. **Понад 6000 освітян об'єдналися для трансформації навчання – що чекає на українські університети в майбутньому** // Голос України. – Київ, **2026**. – 19 трав. (№ 96). – С. 8.

64. **Реформа** старшої профільної школи та захист прав на освіту: відбулося засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій // Голос України. – Київ, **2026**. – 16 квіт. (№ 73). – С. 4.

"Реформа старшої профільної школи – це можливість зробити старшу школу орієнтованою на потреби дитини, у якій учень отримує можливість обирати профіль і під час навчання розуміти, як це буде пов'язано з його подальшою професією та життям. Обирати те, що подобається, до чого більше здібностей. І наше завдання – таку можливість дітям надати. Тож реформу треба рухати", – наголосив голова Комітету Сергій Бабак.

65. **Реформу** старшої профільної школи потрібно продовжувати: відбулося засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій // Голос України. – Київ, **2026**. – 29 квіт. (№ 82). – С. 2.

На засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій було розглянуто стан та проблемні питання впровадження реформи старшої профільної школи за професійним спрямуванням у закладах професійної та фахової передвищої освіти.

66. **Романовський О.** Вплив академічного капіталізму на інноваційний розвиток сфери вищої освіти і науки / О. Романовський, Ю. Романовська // Міждисциплінарні дослідження складних систем : збірник наукових праць. – Київ, **2022**. – № 21. – С. 100–114.

67. **Рудзінська В.** В Україні запускають проектну аспірантуру: як працюватиме нова модель підготовки PhD [Електронний ресурс] / В. Рудзінська. – Режим доступу: <https://vchysia.media/news/v-ukraini-zapuskaiut-proiektnu-aspiranturu-yak-pratsiuvatyme-nova-model-pidhotovky-phd>.

В Україні стартував експериментальний формат проєктної аспірантури – це нова модель підготовки докторів/ок філософії, де навчання поєднують із роботою над реальним дослідницьким проєктом і яке фінансує держава. Експеримент затвердив Кабінет Міністрів у лютому 2026 року. Про деталі нового підходу до підготовки аспірантів/ок розповіли представники Міністерства освіти і науки України на вебінарі, до якого долучилося "Вчися.Медіа". а відміну від класичної аспірантури, де вступ відбувається через освітню програму, у проєктній моделі ключовим є конкурсний добір конкретного PhD-проєкту. Його спільно подають майбутній/я аспірант/ка й науковий/а керівник/ця.

68. **Сальнікова С. А.** Релігійні інститути в період COVID-19 у дзеркалі української політики (контент-аналітичне дослідження ЗМІ) / С. А. Сальнікова, Д. В. Кривопалий, М. К. Лазоренко // Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. – Львів, **2021**. – Вип. 15. – С. 90–100.

69. **Сліверський Б.** Альтернативна освіта в сучасному науковому дискурсі / Б. Сліверський // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 11–19.

70. **Сліпчишин Л.** Філософські аспекти педагогічної ергономіки у контексті технологічної освітньої галузі / Л. Сліпчишин, Л. Кубська // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2026**. – № 2 (246). – С. 20–25.

71. **Ставроянні С. С.** Шахи та їх роль у освітньому процесі: філософська рефлексія / С. С. Ставроянні // Спорт: історія та сучасність : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. : 3 квіт. 2025 р. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; [упоряд.: Е. Кузьменко, Є. Земляна, І. Фечко]. – Київ, **2025**. – С. 166–170.

72. **Сучасна освіта: безпечна і конкурентна попри війну** // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 10 черв. (№ 121). – С. 1–2.

У Києві відбулася конференція про можливості для молоді, яка навчається і планує своє майбутнє в Україні. Понад 500 учасників з усієї України зібралися в

Києві, щоб обговорити розвиток української освіти, перспективи для молоді та роль освіти й науки у відбудові держави. Конференцію «Освіта нової України 2.0» організували Міністерство освіти і науки, Офіс Президента й Фонд Президента України з підтримки освіти, науки та спорту.

73. **Табака М.** Словники термінів освіти як засіб відображення освітніх реформ / М. Табака // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, **2024**. – Вип. 18. – С. 336–343.

74. **Терепищий С.** Просвітницький розум у добу мережевої раціональності: реінтерпретація проєкту просвітництва для цифрової освіти / С. Терепищий // Вища освіта України. – Київ, **2025**. – № 3 (98). – С. 74–84.

75. **Теслюк В.** Трансформація освітнього процесу в умовах використання технологій штучного інтелекту / В. Теслюк // Вісник Львівського університету . Серія педагогічна. – Львів, **2024**. – Вип. 42. – С. 257–267.

76. **Титова О. М.** Пам'яткознавство в навчальних програмах вишів України / О. М. Титова // Сіверщина в історії України: Зб. наук. пр. – Київ ; Глухів, **2025**. – Вип. 18. –. – С. 9–12.

Розглядається питання дослідження науковими установами, громадськими організаціями та вивчення у вищих навчальних закладах гуманітарного профілю нової наукової дисципліни – пам'яткознавства. Зазначається, що в окрему науку з визначеним об'єктом, предметом, специфічними завданнями пам'яткознавство було виділено наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. у зв'язку з необхідністю опрацювання теоретичних засад дослідження та методики вивчення, охорони і використання культурної спадщини.

77. **Тінькова Д.** Універсальний дизайн курсу "Сервіси цифрової комунікації" як фактор доступності студентів до навчання / Д. Тінькова, О. Подолян, Л. Васюра // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. –С. 51–57.

78. **Токарук Л.** Роль куратора у формуванні національно-патріотичних цінностей здобувачів вищої освіти / Л. Токарук // Вісник Київського

національного університету імені Тараса Шевченка. (Педагогіка. – Київ, 2025. – Вип. 1 (21). – С. 69–76.

79. **Уліщенко В.** Сучасні нейронаукові аспекти у дослідженні електронного навчання (на матеріалі історії культури та англійської мови) / В. Уліщенко, А. Уліщенко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2025. – Вип. 2. – С. 80–88.

80. **Філіпова Л. Я.** Сучасні тенденції розвитку освітніх програм інформаційно-документного профілю в Україні / Л. Я. Філіпова, В. О. Брусенцев, А. М. Шелестова // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 67. – С. 73–94.

81. **Шулікін Д.** Штучний інтелект в освіті / Д. Шулікін // Світ. – Київ, 2025. – Груд. (№ 23). – С. 1, 4.

Світові тренди у галузі ШІ, український контекст, а також дослідження наших науковців нещодавно обговорили на загальних зборах Національної академії педагогічних наук України на тему "Цифрова трансформація освіти: штучний інтелект в сучасному освітньому просторі". Перед науковцями-педагогами в епоху штучного інтелекту постає низка завдань – від визначення місця і ролі ШІ в освіті, розроблення педагогіки його застосування до визначення методичних можливостей використання. Про це у вступному слові сказав президент НАПН України Василь Кремень.

82. **Яворська Г.** Штучний інтелект в освіті: партнерство, виклики та перспективи / Г. Яворська // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – Львів, 2025. – Вип. 42. – С. 149–161.

83. **Babenko T.** Addressing challenges in comprehending scientific articles for non-language undergraduate students / T. Babenko, T. Pastushenko // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 11 (243). – С. 84–87.

Окремі шляхи подолання труднощів у розумінні наукових текстів студентами-бакалаврами нефілологічних спеціальностей.

84. **Intelligent** approaches to designing cloud-oriented decision-support systems in education / Y. B. Artamonov, Y. I. Kukhar, S. V. Plotytsia, B. D. Skochynskyi, L. P. Yanytska // Проблеми інформатизації та управління. – Київ, 2025. – Вип. 3 (83). – Р. 11–20.

Представлено комплексний підхід до проєктування інтелектуальної хмарно-орієнтованої системи підтримки прийняття рішень (СППР) у сфері освіти, в якій поєднано принципи мікросервісної архітектури, когнітивного моделювання та операції машинного навчання. Актуальність роботи обґрунтована зростанням масштабів освітніх даних, потребою в персоналізованих навчальних траєкторіях та необхідністю забезпечення стабільних SLO-показників у динамічних умовах навчального процесу.

85. **Open** data roadshow: як проєкт розвиває дата-компетенції майбутніх фахівців // Вечірній Київ. – Київ, 2025. – Груд. (№ 7). – С. 6–7.

86. **Shynkaruk O.** Fostering a culture of academic integrity among higher education students / O. Shynkaruk // Humanities studios: pedagogy, psychology, philosophy. – Kyiv, 2025. – Vol. 13, N 3. – С. 9–21.

Формування культури академічної доброчесності здобувачів вищої освіти.

87. **Spitsyn Y.** The Place and Role of Facilitation Among Modern Teaching Technologies / Y. Spitsyn, D. Ivanko // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, 2025. – Вип. 2 (22). – С. 67–75.

Місце й роль фасилітації серед сучасних технологій навчання. Використання фасилітаційних підходів підвищує мотивацію та сприяє розвитку критичного мислення, розв'язання проблем і комунікації. Успішне впровадження потребує підготовки викладачів і розроблення стратегій інтеграції фасилітації в освітні програми.

88. **Vovk O.** Pros and cons of using chatgpt in academic writing instruction / O. Vovk, D. Kryvoshyia // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2024. – Вип. 3. – С. 52–60.

Сучасні дослідження, присвячені використанню Chat Generative Pre-Trained Transformer (ChatGPT) студентами ЗВО. (ChatGPT) – це відносно новий ресурс, розроблення та вдосконалення якого відбувається поряд із численними досягненнями в галузі штучного інтелекту (ШІ).

Інклюзивна освіта

89. **Інклюзія** у вищій школі: виклики, практика, перспективи / Центр комунікації // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 1 (88). – С. 4.

22 січня 2026 року у Львівському національному університеті імені Івана Франка розпочала роботу I Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю "Інклюзія у вищій школі: виклики, практика, перспективи". Захід відбувався у змішаному форматі з можливістю доєднання через платформу Zoot. Організаторами наукового форуму є факультет педагогічної освіти ЛНУ ім. Івана Франка, зокрема кафедра спеціальної освіти, Ресурсний центр з інклюзивної освіти Університету, спільно з Українським державним університетом імені Михайла Драгоманова та інші.

90. **Тарнавська Т.** Організація психолого-педагогічного супроводу у процесі інклюзивної освітньо-виховної роботи в ЗВО / Т. Тарнавська, Ю. Журат // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – Львів, **2025**. – Вип. 42. – С. 63–72.

91. **Чигріна Я.** Можливості використання інноваційних технологій у інклюзивній освіті / Я. Чигріна // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – Львів, **2025**. – Вип. 42. – С. 118–127.

92. **Шендюх О.** Луцький центр професійно-технічної освіти: організація освітнього процесу в інклюзивних групах / О. Шендюх // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 3. – С. 9.

Організація інклюзивного навчання в Луцькому центрі професійно-технічної освіти здійснюється відповідно до законодавства України, нормативних документів МОН України, а також на підставі заяв батьків (законних представників) та висновків інклюзивно-ресурсних центрів.

93. **Spitsyn Y.** Comparative characteristics of examinations in face-to-face and distance learning formats / Y. Spitsyn, M. Koziuk // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 1 (21). – С. 61–68.

Порівняльна характеристика проведення іспитів в очному та дистанційному форматі навчання.

Університетська освіта

94. **Бабенко І. В.** Управління професійним становленням майбутнього менеджера на початковому етапі університетської освіти / І. В. Бабенко // Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development. – Львів, **2023**. – Vol. 5, N 2. – С. 1–8.

95. **Кийков О.** Гібридні організації та університет: інституційні логіки, публічна сфера і практика / О. Кийков // Вища освіта України. – Київ, **2025**. – № 3 (98). – С. 55–63.

96. **Методологічні** аспекти навчання математичного моделювання в системі університетської освіти / В. Собчук, І. Замрій, О. Барабаш, А. Мусієнко, Н. Лукова-Чуйко // Міждисциплінарні дослідження складних систем. – Київ, **2022**. – № 21. – С. 59–87.

97. **Прілепо Н.** Сприяння адаптації першокурсників через вивчення "Університетської освіти" / Н. Прілепо, О. Боровик // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 64–77.

98. **Ярошенко О.** Інноваційна освітня діяльність університетів та її трансформація в умовах інтеграції / О. Ярошенко, Т. Деркач // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 5–10.

99. **Lytvynov O.** Knowledge hubs in times of crisis: the economic and strategic role of universities in international resilience networks / O. Lytvynov,

I. Shevchenko // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Київ, 2025. – Вип. 165. – С. 123–136.

Університети як центри знань у кризовий період: економічна та стратегічна роль вищої освіти у міжнародних мережах стійкості.

100. **Priliepo N.** Facilitating first-year student adaptation through the study of "university education" / N. Priliepo, O. Borovyk // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2025. – Вип. 1. – С. 58–64.

Стаття зосереджена на питанні переходу від шкільної до університетської освіти. Це критичний етап у житті студента, що вимагає адаптації до нових академічних, соціальних та особистих вимог. Цей процес є важливим для розвитку самостійності, критичного мислення та навичок управління часом, які є ключовими для успіху у вищій освіті. Важливим фактором є адаптація до самої структури вищої освіти, оскільки структура університетського навчання суттєво відрізняється від середньої освіти. Оскільки освітні та суспільні очікування змінюються, студенти стикаються з новими викликами протягом цього критичного етапу. Тому навчальні заклади повинні пріоритизувати ефективну перехідну підтримку для сприяння успіху студентів.

Наукова періодика України

101. **Гороховянко І. С.** Огляд наукових журналів ЗВО Тернополя / І. С. Гороховянко // Технологія і техніка друкарства. – Київ, 2025. – Вип. 3 (89). – С. 56–72.

Здійснено огляд за типологійними ознаками наукової журнальної періодики ЗВО Тернополя як важливого складника науково-освітнього та культурного життя регіону. У статті згадуються праці науковців М. Женченко, М. Назаровець та ін. Також подано список наукових журналів, які видають університети Тернополя.

102. **Наукові** видавництва: волонтери та професіонали / розмову вела А. Луканська // Київський університет. – Київ, 2026. – № 1. – С. 5. Про

міжнародні стандарти діяльності університетських видавництв йшлося під час нещодавнього візиту представників КНУ до Університету Оксфорд Брукс.

103. **Харламова Г.** Хочеш вижити – змінюйся! Як працює академічна преса під час війни / Г. Харламова; бесіду вела А. Луканська // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 2. – С. 6–7.

Університетські видавництва другий рік поспіль матимуть свій стенд на "Книжковому арсеналі". Про необхідність промоції наукової періодики та зміни усталених підходів до діяльності академічних видавництв ми поговорили з директоркою Координаційного центру(КЦ) із випуску серії наукових періодичних видань КНУ "Вісник КНУ", керівницею проекту НФДУ "Теоретичні засади гармонізації редакційних практик українських наукових видань із міжнародними стандартами для конкурентоспроможної інтеграції України до європейського простору відкритої науки" професоркою Ганною Харламовою.

Освіта в умовах російсько-української війни

104. **Агарков М. В.** Функціонування вищої освіти в інформаційно-мережевому суспільстві: результати опитування здобувачів / М. В. Агарков // Український соціум. – Київ, 2025. – № 4 (95). – С. 82–106.

105. **Близнюк В. В.** Якість освіти та зайнятості як передумова відтворення соціального потенціалу в повоєнному розвитку країни / В. В. Близнюк, Л. П. Гук, Р. Я. Левін // Бізнес Інформ. – Харків, 2025. – № 9 (572). – С. 186–196.

106. **Виткалов С.** Науково-дослідна практика в умовах війни: до результатів проведення ХХІ Міжнародної науково-практичної конференції в Рівному / С. Виткалов, В. Виткалов // Українські культурологічні студії. – Київ, 2025. – № 2 (17). – С. 56–58.

107. **Гаврилюк А.** Вплив університетів на розвиток локального туризму в умовах російсько-української війни: синергія освіти, науки і практики / А. Гаврилюк // Міжнародна науково-практична конференція "Культурна

спадщина та природно-ресурсний потенціал у розвитку туризму та громад: наукові засади, практики, колаборація": До 35-річчя каф. країнознавства та туризму Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка, 21 листоп. 2025 р. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Геогр. ф-т [та ін. ; упоряд. І. Винниченко]. – Київ, 2025. – С. 107–110.

108. **Головчук О.** Вплив читання на культурно-інтелектуальний, особистісний, соціальний та духовний розвиток молоді / О. Головчук, О. Гусак // Бібліотечний вісник. – Київ, 2026. – № 1 (281). – С. 110–125.

Методологія дослідження відповідає вимогам теоретичного вивчення із застосуванням методів дедукції та екстраполяції, а також практичного дослідження – опитування 80 молодих осіб, які навчаються у закладі вищої освіти (Мукачівський державний університет).

109. **Каськов І. В.** Формування психологічної стійкості студента до стресогенних чинників середовища в умовах військового стану / І. В. Каськов, О. І. Соловей // Вісник Національного університету оборони України. – Київ, 2025. – № 1 (83). – С. 82-88.

110. **Котун К.** Війна не скасовує освіту / К. Котун ; підготувала С. Галата // Світ. – Київ, 2026. – Квіт. (№ 7). – С. 4.

З мінімумом технічних засобів викладачі перейшли в онлайн під час пандемії, і так само працюють в умовах повномасштабної війни. Саме дистанційний та змішаний формати навчання дали змогу університетам з прифронтових територій і тимчасово переміщеним закладам освіти з різних регіонів країни продовжувати роботу. Науковці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна Національної академії педагогічних наук України проаналізували досвід змішаного навчання в українських і закордонних університетах, відібрали найефективніші практики та на їхній основі розробили комплекс методичних матеріалів і рекомендацій. За грантової підтримки Національного фонду досліджень України вони виконали проєкт "Максимізація ефективності ресурсів змішаного навчання в закладах вищої педагогічної освіти у воєнний час та під час повоєнного відновлення України".

Про рекомендації та їх застосування розповідає керівник проекту Кирил Котун.

111. **Кузьменко Г. О.** Аналітичне моделювання ризиків для системи освіти в умовах національної безпеки в Україні / Г. О. Кузьменко // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, **2025**. – № 20. – С. 260–265.

112. **Кулик Є.** Рух до відновлення / Є. Кулик // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 3. – С. 1–3.

20 березня у залі засідань Президії НАПН України відбулася презентація Концепції стратегічного розвитку Державного закладу "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка" у контексті підготовки людського капіталу для деокупації, відновлення і подальшого розвитку тимчасово окупованої території Луганської області.

113. **Лук'янова Л.** Освіта, що повертає до життя / Л. Лук'янова // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 2. – С. 16–17.

Повномасштабна війна змінила не лише нашу свідомість, вона змінила мільйони людських біографій. Наразі Україна переживає період глибоких соціальних, економічних і психологічних трансформацій. Понад шість мільйонів українців перебувають за межами держави під тимчасовим захистом. Наведені цифри демонструють масштаб виклику: потреба в адаптації величезна, а інструменти підтримки недостатні.

114. **Макаренко К.** Модель стійкості, ефективного управління й системного розвитку / К. Макаренко // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 2. – С. 10–12.

25 лютого у Сумському державному університеті відбулося засідання Наглядової ради – подія, що стала не лише підбиттям підсумків складного року в умовах війни, а й окресленням подальших стратегічних планів розвитку. Засідання відбулося у змішаному форматі під головуванням президента Національної академії педагогічних наук України, голови Наглядової ради СумДУ Василя Кременя.

115. **Мичко С.** Тепличне диво. Хмельницькі студенти і викладачі створюють робота-агронома / С. Мичко // Україна молода. – Київ, 2026. – 11 лют. (№ 6). – С. 3.

Таке тепличне диво має з'явитися на базі теплиці вищого професійного училища № 11 міста Хмельницького, а працюють над втіленням ідеї студенти факультету інформаційних технологій Хмельницького національного університету разом зі своїми викладачами. Про цей про новий експериментальний формат, спрямований на впровадження цифрових рішень у тепличному овочівництві, розповіли на консалтинговій платформі Podillia Greenhouse Cluster (допомагає учасникам тепличного ринку з дослідженнями, навчальними програмами, інноваційними технологіями та залученням фінансування). Робот-агроном буде обладнаний сканерами та камерами, які аналізуватимуть стан кожної рослини в режимі реального часу і зможуть виявляти різні патології на ранніх стадіях, коли їх іще неможливо помітити при традиційному огляді. Окрім цього, він проводитиме моніторинг мікроклімату (вологості, температури та освітлення) на кожній ділянці та прогнозуватиме врожайність на основі оцінки загального стану розвитку рослин. За прогнозами фахівців, застосування такого робота дозволить аграріям значно зменшити використання хімікатів, адже лікування буде точковим, а не суцільним.

116. **Мірошниченко К.** Fashion PRORYV for Freedom and Peace / К. Мірошниченко // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 2. – С. 5.

13 лютого 2026 року в Колонному залі Київської міської державної адміністрації відбувся урочистий фінал VIII Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності Fashion Proryv for Freedom and Peace. У час війни конкурс Fashion Proryv набув особливого значення, перетворившись на платформу культурної дипломатії та міжнародного діалогу. Щороку в конкурсі беруть участь від 60 до 100 закладів освіти з усіх регіонів України. У 2025 році колекції переможців були представлені в Парижі, Осло, Мілані та Люксембурзі.

117. **Підтримка** здобувачів вищої освіти: відбулася робоча нарада щодо доопрацювання законопроекту № 10399 // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 6 трав. (№ 87). – С. 4.

118. **Презентація** Концепції підготовки кадрів для деокупації та відновлення Луганської області // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 17 квіт. (№ 74). – С. 8.

20 березня 2026 року у м. Києві відбулася презентація Концепції стратегічного розвитку Державного закладу "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка" у контексті підготовки людського капіталу для деокупації, відновлення і подальшого розвитку тимчасово окупованої території Луганської області. Представлений документ визначає концептуальні засади, стратегічні та операційні цілі і завдання розвитку університету, спрямовані на формування висококваліфікованих фахівців, здатних забезпечити відновлення регіону.

119. **Про подорожчання** навчання у вишах за контрактом // *Юридичний вісник України*. – Київ, **2026**. – 1–15 квіт. (№ 7). – С. 4.

В Україні продовжить зростати вартість навчання у вишах за контрактом.

120. **Садовський П.** Концептуальні засади формування сучасної системи фізичної підготовки у закладах вищої освіти в умовах воєнного стану / П. Садовський, О. Бондарович // *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки*. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 164–171.

121. **Сеник В. В.** Удосконалення технологій дистанційного навчання ІТ-фахівців за умови воєнного стану / В. В. Сеник, Т. В. Магеровська // *Науковий вісник НЛТУ України*. – Львів, **2025**. – Т. 35, № 5. – С. 148–150.

122. **Серікова О. М.** Посилення взаємодії освіти та ринку праці для забезпечення економіки / О. М. Серікова // *Бізнес Інформ*. – Харків, **2025**. – № 10 (573). – С. 65–73.

Стратегія забезпечення національної безпеки України у воєнний та повоєнний періоди.

123. **Сліверський Б.** Альтернативна освіта в сучасному науковому дискурсі / Б. Сліверський // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 11–19.

124. **Срібна О.** Професійна та волонтерська діяльність Луцького центру ПТО в умовах війни / О. Срібна // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 1 (88). – С. 9.

Сотні тисяч людей приєдналися до волонтерського руху: допомагають у гуманітарних штабах, плетуть маскувальні сітки, готують для захисників страви, закупають продукти, ліки, роблять окопні свічки, пошивають військову амуніцію, купують дрони, автомобілі та багато іншого.

125. **Шандрівська О. Є.** Специфіка формування конкурентних переваг ЗВО на основі ціннісного підходу в умовах війни / О. Є. Шандрівська, І. В. Оксюта // Management and entrepreneurship in Ukraine. – Львів, **2023**. – Vol. 5, N 2. – С. 212–231.

126. **Щоб** ідеї молоді знаходили втілення в рішеннях і змінах // Урядовий кур'єр. – Київ, **2026**. – 14 берез. (№ 58). – С. 1–2.

Засідання Кабінету Міністрів. У відповідь на запити студентів уряд врегулював порядок виплат для тих із них, хто навчається коштом державного замовлення у приватних вишах.

127. **Щодо** запровадження нових інструментів освітньої підтримки для подолання освітніх втрат // Голос України. – Київ, **2026**. – 28 берез. (№ 60). – С. 2.

128. **Юридична** консультація: чи може бути відрахований студент або аспірант за неоновлення військово-облікових документів? // Українське Державотворення. – Ужгород, **2025**. – Вип. 23. – С. 71–72.

129. **Lytvynov O.** Managing sustainability in higher education: the impact of international economic relations on institutional strategies / O. Lytvynov, I. Shevchenko // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Київ, **2025**. – Вип. 164. – С. 106–116.

У статті досліджено трансформацію інституційних стратегій закладів вищої освіти (ЗВО) під впливом міжнародних економічних відносин із фокусом на забезпечення сталого розвитку. Метою дослідження є розробка концептуальних підходів до управління сталістю у вищій освіті шляхом інтеграції глобальних практик та індикаторів сталого розвитку.

Заклади вищої освіти України

130. Гаць Т. Яким може бути Тиждень циклової комісії / Т. Гаць // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 4. – С. 15.

Доброю традицією у боярському фаховому коледжі НУБіП України стало проведення тижнів циклових комісій. Цьогоріч, у період з 16 по 23 березня, відбувся тиждень циклової комісії гуманітарних і суспільних дисциплін, продемонструвавши креативність, науковість і громадянську свідомість його учасників. Викладачами циклової комісії впродовж тижня було організовано багато пізнавальних, навчальних і виховних заходів. Тиждень циклової комісії проходив з 13.03.2025 по 31.03.2025 року.

131. Дікун І. Організація культурно-освітнього простору сучасного закладу вищої освіти: подієвий підхід / І. Дікун, С. Марчук // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2026**. – № 2 (246). – С. 116–122.

132. Книш М. О. Роль соціальних мереж в інтернет-комунікації кафедри гуманітарних наук, культури і мистецтва: аналіз і перспективи розвитку / М. О. Книш, Л. В. Бутко, В. І. Маслак // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, **2025**. – Вип. 67. – С. 59–72.

Аналіз сторінок кафедри гуманітарних наук, культури і мистецтва Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

133. Кропивко С. Освіта, що відкриває двері у майбутнє: Боярський фаховий коледж НУБіП України / С. Кропивко, В. Вірко // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 1 (88). – С. 12–13.

На Київщині розташувався коледж, чия історія нерозривно пов'язана з розвитком української професійної освіти. Уже понад 120 років тут готують фахівців, які своєю працею служать землі, природі, економіці та суспільству.

Історія Відокремленого структурного підрозділу "Боярський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України" бере початок з червня 1902 року, коли було засновано Практичну школу бджільництва, садівництва і городництва. Для свого часу це був унікальний навчальний осередок, спрямований на розвиток прикладних аграрних знань. Ініціатором створення школи став видатний фахівець, науковець і ентузіаст Олексій Хомич Андріяшев.

134. **Левченко М.** Меморандум про співпрацю двох знакових університетів / М. Левченко // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 1 (88). – С. 4.

22 січня 2026 року Університет Григорія Сковороди в Переяславі на чолі з ректором Віталієм Коцуром та Маріупольський державний університет на чолі з в.о. ректора Тетяною Мареною офіційно підтвердили наміри до довготривалої академічної взаємодії, підписавши Меморандум про співпрацю, яка охоплюватиме організацію освітніх і наукових заходів, реалізацію дослідницьких проєктів, здійснення академічної мобільності, підвищення кваліфікації співробітників і розвиток інноваційного середовища.

135. **Ничкало Н.** Хортицька національна академія: від експериментальної моделі – до закладу вищої освіти / Н. Ничкало // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 6 (87). – С. 24–27.

Хортицька національна академія – один із небагатьох закладів вищої освіти в Україні, що системно поєднує функції сучасного закладу вищої освіти, науково-методичного осередку та центру комплексної реабілітації. Усі структурні підрозділи закладу є реальною базою практики, де здобувачі вищої освіти всіх спеціальностей набувають професійні компетенції та унікальний досвід, працюючи з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами. Впродовж 40 років стратегічного розвитку заклад очолює Валентина Нечипоренко, доктор педагогічних наук, професор.

136. **Рівність і людяність: гендерний аудит Університету Грінченка** / інтерв'ю з А. Шлапак ; підготувала Редколегія // Вечірній Київ. – Київ, 2025. – Груд. (№ 7). – С. 2–4.

137. **Терентьєва Н.** Завжди: молоді, натхненні, самобутні / Н. Терентьєва // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 1. – С. 14–15.

Другий рік в Національному університеті біоресурсів і природокористування України діє магістерська програма зі спеціальності "Фізична культура і спорт" для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 "Фізична культура і спорт" галузі знань 01 "Освіта/Педагогіка". Особливості полягають в тому, що ОПП дозволяє підготувати фахівця, здатного ефективно здійснювати розробку, застосування та реалізацію інноваційних технологій спрямованих на залучення жителів сільських територіальних громад і працівників агропромислової галузі до фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності та здорового способу життя.

138. **Харитонов Л.** XVII Міжнародна виставка "Сучасні заклади освіти – 2026". Підсумки / Л. Харитонов // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 4. – С. 2–3.

25–27 березня 2026 року в онлайн-режимі відбулася Сімнадцята міжнародна виставка "Сучасні заклади освіти" в режимі онлайн. Організувала та провела виставку Компанія "Виставковий Світ" за інформаційної та методично-організаційної підтримки Національної академії педагогічних наук України, Державної наукової установи "Інститут модернізації змісту освіти".

139. **Шеремета Ю.** Успішна реалізація грантового проєкту / Ю. Шеремета // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 4. – С. 15.

140. У комунальному закладі професійної освіти "Київський професійний коледж інформаційних технологій та поліграфії" завершено реалізацію масштабного грантового проєкту "Підготовка успішного фахівця з сучасними професійними, цифровими, підприємницькими та екоорієнтованими компетентностями для поліграфічної галузі м. Києва".

141. **Lytvynov O.** Managing sustainability in higher education: the impact of international economic relations on institutional strategies / O. Lytvynov, I. Shevchenko // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Київ, 2025. – Вип. 164. – С. 106–116.

У статті досліджено трансформацію інституційних стратегій закладів вищої освіти (ЗВО) під впливом міжнародних економічних відносин із фокусом на забезпечення сталого розвитку.

Університетські бібліотеки

142. **Андрухів А. І.** Аналіз інформаційних потреб користувачів бібліотек закладів вищої освіти на підставі поведінкових даних з вебресурсів / А. І. Андрухів, Ж. В. Мина, М. Б. Сокіл // Науковий вісник НЛТУ України. – Львів, 2025. – Т. 35, № 1. – С. 110–118.

143. **Мільновіч В.** Соціальна функція університетської бібліотеки: на прикладі майстер-класів, присвячених освіті мігрантів та місцевих жителів : стаття англійською мовою / В. Мільновіч // Бібліотечний вісник. – Київ, 2026. – № 1 (281). – С. 126–135.

Мета статті – дослідити роль Університетської бібліотеки "Светозар Маркович" у контексті її соціальних функцій та конкретного проєкту, спрямованого на звернення до суспільства, а також проблеми та виклики, з якими вона стикається. У статті використовується методологія тематичного дослідження, шляхом розгляду всіх семи робочих пакетів проєкту MILAGRO та аналізу того, як бібліотека виконує свої соціальні функції в рамках цієї комплексної ініціативи. Розглянута соціальна функція бібліотеки в сучасному технологічно обумовленому соціальному контексті, зокрема у зв'язку з сучасними міграційними викликами та інтеграцією різноманітних спільнот. Пропозиція отримала надзвичайно високі оцінки саме тому, що вона реалізується в академічних установах, які виходять за межі своєї повсякденної діяльності та активно взаємодіють із сучасними соціальними викликами.

Якість освіти

144. **Андрєєва М.** Мотивація студентів як необхідна умова підвищення якості навчання / М. Андрєєва, Н. Погранична // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 11 (243). – С. 157–166.

145. **Біляковська О.** Забезпечення якості професійної підготовки фахівців у галузі освіти в цифровому освітньому просторі університету / О. Біляковська, Д. Герцюк // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – Львів, 2025. – Вип. 42. – С. 179–188.

146. **Близнюк В. В.** Якість освіти та зайнятості як передумова відтворення соціального потенціалу в повоєнному розвитку країни / В. В. Близнюк, Л. П. Гук, Р. Я. Левін // Бізнес Інформ. – Харків, 2025. – № 9 (572). – С. 186–196.

147. **Жученко О.** Якість освіти під час війни / О. Жученко // Світ. – Київ, 2026. – Лют. (№ 4). – С. 3.

Фінансування освіти

148. **Корнієнко О.** Підвищення заробітних плат викладачам вищої школи - перший крок до створення гідних умов роботи для тих, хто працює в освітній сфері / О. Корнієнко // Голос України. – Київ, 2026. – 30 квіт. (№ 83). – С. 1.

149. **Нападовська Н.** Праця вчителя свята, а в кишені – пустка. Що не так з фінансуванням української освіти і як це виправити? / Н. Нападовська // Україна молода. – Київ, 2026. – 10 черв. (№ 23). – С. 2.

За обсягом фінансування освіта посідає п'яте місце в державному бюджеті. На 2026 рік заплановано 286 мільярдів гривень (або 2,8% ВВП) на її розвиток. Це майже на третину більше порівняно з минулим роком, а також найбільше за всі роки незалежності. Втім, навіть рекордне фінансування не вирішує головної проблеми – неефективного розподілу коштів та низької оплати праці освітян. Якщо минулого року під час опитувань вчителі в якості головної проблеми називали велике бюрократичне навантаження, то цього року – вкрай низьку заробітну плату на межі фізіологічного виживання. З 2024 року

субвенції на освіту номінально «заморозилися» на рівні приблизно 103 мільярди гривень, але реально, з урахуванням інфляції, вони скорочувалися. Щоб виправити ситуацію у 2026 році запланували підвищити оплату праці освітянам на 30% із січня і ще на 20% – з вересня. Освітня субвенція сягнула 129 млрд грн.

150. **Оплата праці у сфері освіти і науки:** відбулося засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій // *Голос України*. – Київ, 2026. – 10 квіт. (№ 69). – С. 4.

151. **Підтримка освіти в Україні** // *Юридичний вісник України*. – Київ, 2026. – 1–15 трав. (№ 9). – С. 5.

Європейський Союз та Україна провели перший діалог на високому рівні з питань освіти та навичок. За підсумками зустрічі виконавча віцепрезидентка Єврокомісії Роксана Минзату повідомила, що з 2022 року ЄС спрямував понад мільярд євро на підтримку освіти в Україні – фінансування передбачене до 2027 року.

152. **Семенова В. Г.** Тенденції у фінансуванні освіти, науки та спорту в бюджетній політиці України / В. Г. Семенова, М. О. Андросова // *Бізнес Інформ*. – Харків, 2025. – № 8 (571). – С. 437–444.

153. **Студентську спільноту почули** // *Юридичний вісник України*. – Київ, 2026. – 21–31 берез. (№ 6). – С. 6.

Уряд нарешті впорядкував виплати стипендій та суттєво переглянув їхній розмір на 2026 рік.

154. **Щоб ідеї** молоді знаходили втілення в рішеннях і змінах // *Урядовий кур'єр*. – Київ, 2026. – 14 берез. (№ 58). – С. 1–2.

Засідання Кабінету Міністрів. У відповідь на запити студентів уряд врегулював порядок виплат для тих із них, хто навчається коштом державного замовлення у приватних вишах.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

155. **#КНУ** дайджест подій // Київський університет. – Київ, 2026. – № 3. – С. 2.

27 лютого – ректор КНУ Володимир Бугров і Перший Віцепрезидент Асоціації українських банків Віталій Романчукевич підписали Меморандум про співпрацю Університету та Асоціації, спрямований на розвиток освіти, науки та професійної підготовки фахівців для банківської системи України.

156. **#КНУ** дайджест подій // Київський університет. – Київ, 2026. – № 3. – С. 3.

16–17 березня – КНУ відвідала делегація Гуманітарної школи Талліннського університету (Естонія). По завершенню офіційних заходів естонські гості відвідали університетські музеї і Ботанічний сад ім. академіка О. Фоміна.

157. **#КНУ** дайджест подій // Київський університет. – Київ, 2026. – № 3. – С. 3.

11 березня – у КНУ презентували документальний фільм "14 літрів української крові" антрополога Яна Куйта та кінематографіста Вільяма Донаруми. Презентації передувала урочиста церемонія вручення диплома Почесного доктора КНУ професору Університету Нотр-Дам (США) Яну Куйту.

12 березня – в Університеті відбувся круглий стіл "Львівський псевдособор у контексті російської імперської політики", організований Історичним факультетом КНУ спільно з Українським інститутом національної пам'яті, Інститутом історії Церкви Українського католицького університету та Галузевим державним архівом СБУ. Захід відбувся за участі Глави УГКЦ Блаженнішого Святослава (Шевчука).

12 березня – зустріч керівництва КНУ з Послом Республіки Індонезія в Україні Аріфом Мухаммедом Басаламом. Сторони обговорили розвиток академічної та культурної співпраці між КНУ та індонезійськими освітніми й культурними інституціями.

13 березня – відбулася презентація книжки Володимира В'ятровича "Генерал Кук. Біографія покоління УПА" за участі її автора. Після презентації Володимир В'ятрович поспілкувався з учасниками заходу.

17 березня – зустріч ректора КНУ з директоркою Департаменту Африки та регіональних африканських організацій МЗС України Любов'ю Абравітовою. Сторони обговорили співпрацю з країнами Африки, розвиток академічних контактів та посилення роботи Центру африканських студій КНУ.

18 березня – КНУ та Державне агентство України з управління зоною відчуження підписали меморандум про співпрацю. Сторони домовилися об'єднати свій науковий і практичний потенціал задля підготовки висококваліфікованих фахівців у галузях природничих наук, екології, радіаційної безпеки, інженерії, інформаційних технологій та інших напрямів для подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.

19 березня – Університет відвідав почесний консул України в Румунії Василь Рускован. Під час зустрічі з ректором сторони обговорили перспективи налагодження та розвитку співпраці між КНУ і закладами вищої освіти Румунії, а також розширення взаємодії з іншими міжнародними освітніми інституціями.

2 березня – Міністерство освіти і науки України оголосило про конкурс на заміщення посади ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Інформація про це оприлюднена на офіційному сайті МОН. Строк подання заяв – два місяці з дня опублікування оголошення на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

24 березня – Університет уклав меморандум про співпрацю з ТОВ "Стандарт-Аудит", спрямований на розвиток освіти, науки та практичної підготовки фахівців у сфері бухгалтерського обліку, аудиту, аналізу та оподаткування.

158. **Безродна І. М.** Геолог від народження та за покликом душі : до 65-річчя дня народження С. А. Вижви / І. М. Безродна // Геофізичний журнал. – Київ, 2025. – Т. 47, № 1. – С. 182–185.

На сьогодні в період повномасштабної війни Вижва С. А. мужньо тримає стяг керівної роботи. У грудні 2024 р. конференція трудового колективу одностайно підтримала його кандидатуру на посаді директора ННІ "Інститут геології" на наступний 5-річний термін, що свідчить про те, що він

є визнаним організатором, фахівцем і науковцем, а також про дружні відносини в колективі та повну довіру до нього в такий складний час.

159. **Головко Н.** Ідеї трудового виховання в педагогічній спадщині Д. Сергієнка / Н. Головко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 2 (22). – С. 23–26.

Досліджується педагогічна спадщина професора кафедри педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка Д. Сергієнка та його ідеї щодо трудового виховання в закладах освіти.

160. **Григорій Штонь** – мислитель і митець // Слово Просвіти. – Київ, **2026**. – 30 квіт. – 6 трав. (№ 17). – С. 13.

28 квітня 2026 р. у ННІФ Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбувся захід-присвята доктору філологічних наук, професору Григорію Штоню. За ініціативи проф. Юрія Коваліва, захід організували кафедра історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості ННІФ та музей-кімната Олеся Гончара.

161. **Деркач О.** Алла Марушкевич: досвід науково-педагогічної праці в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка / О. Деркач // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 2 (22). – С. 27–30.

162. **Деркач О.** Профорієнтаційна робота кафедри педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка / О. Деркач // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 1 (21). – С. 18–22.

163. **Жиленко М.** Дослідження проблем освітнього менеджменту кафедрою педагогіки на початку ХХІ століття / М. Жиленко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 1 (21). – С. 23–29.

164. **Захарова О.** Всеукраїнські судові дебати / О. Захарова // Юридичний вісник України. – Київ, **2026**. – 16–30 квіт. (№ 8). – С. 26.

У Києві відбулися III Всеукраїнські судові дебати з цивільного права та судочинства, організовані Інститутом права КНУ ім. Шевченка. Вісім команд з різних міст України продемонстрували високий рівень знань. Захід підтримали юридичні компанії та Касаційний цивільний суд ВС. LCF Law Group виступила партнером та відзначила високий рівень підготовки учасників.

165. **Зима** випробувань: як КНУ проходить енергокризу / спілкувалася Л. Кіт // Київський університет. – Київ, 2026. – № 1. – С. 3.

Війна випробовує університети не лише на стійкість духу, а й на міцність стін, мереж і систем життєзабезпечення. Зима в умовах енергетичної кризи стала для КНУ справжнім тестом на витримку й відповідальність. Про холод у корпусах і тепло в серцях, генератори й сонячні станції, аварійні виклики 24/7 і віру в майбутнє розповіла проректорка з науково-педагогічної роботи (перспективний розвиток та інфраструктура) Лариса Сохатюк.

166. **Зоц І.** Пов'язали життя зі словом / І. Зоц // Слово Просвіти. – Київ, 2026. – 4–10 черв. (№ 21/22). – С. 2.

Цьогорічна "Журналістська весна" зібрала разом студентів, викладачів, випускників і друзів Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка для вшанування пам'яті всіх, хто віддав життя за свободу незалежність України. На заході виступили виконувач обов'язків ректора КНУ Валерій Копійка, директор ННІЖ Юрій Бондар та ін.

167. **Зоц І.** У боротьбі за історичну правду / І. Зоц // Слово Просвіти. – Київ, 2026. – 21–27 трав. (№ 20). – С. 2.

Презентація книжки "Kremlin's Genocides" (упорядники: О. Скрипнюк, О. Стасюк, Б. Футей) відбулася в Навчально-науковому інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Захід приурочили до Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та присвятили викриттю тягlosti злочинної політики кремля від Голодомору-геноциду 1932–1933 років до сучасної агресії проти України.

168. **Іваницька О.** Фольклористика між текстом і артефактом: дослідницька спадщина Олекси Долі / О. Іваницька // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. – Київ, 2025. – Вип. 2 (38). – С. 141–145.

Представлено комплексний аналіз наукової, музейної та педагогічної діяльності Олексія Леонтійовича Долі (1964–2017) – Заслуженого працівника культури України, директора Центру фольклору та етнографії КНУ імені Тараса Шевченка, одного із провідних представників київської фольклористичної школи.

169. **Ількович В.** Коли спільною мовою стає дипломатія / В. Ількович // Київський університет. – Київ, 2026. – № 3. – С. 6.

Центр соціального розвитку КНУ перетворює формат "Моделі ООН" на живу платформу зустрічі – для студентів різних факультетів, університетів і навіть майбутніх вступників із Києва та області. 7–8 лютого у Червоному корпусі відбулася "Світова буря. Модель ООН" – подія, що зібрала понад 70 учасників і перенесла їх у Європу 1936 року часів Ліги Націй. Делегати представляли 19 держав і намагалися відповісти на складне запитання: чи можна було змінити хід історії та дипломатичним шляхом запобігти початку Другої світової війни?

170. **Кіт Л.** Живий діалог поколінь / Л. Кіт // Київський університет. – Київ, 2026. – № 3. – С. 2.

Традиційна зустріч із Шевченківськими лауреатами вже стала невід'ємною частиною університетського календаря та важливим знаком тяглості культурних традицій.

171. **Кіт Л.** Життя і щастя в Східній Африці / Л. Кіт // Київський університет. – Київ, 2026. – № 1. – С. 6.

Директорка Центру дослідження країн Африки КНУ Вікторія Улиганець поділилася особистими спостереженнями за життям племен Східної Африки.

172. **Кіт Л.** Між правом і обов'язком: вибір гідних / Л. Кіт // Київський університет. – Київ, 2026. – № 3. – С. 5.

Тиша великої аудиторії імені Максимовича цього дня була особливою – зосередженою, глибокою, наповненою пам'яттю й вдячністю. У КНУ імені Тараса Шевченка відбулося нагородження переможців другого щорічного конкурсу есе пам'яті Юрія Лебедева – випускника, воїна, правника, людини честі.

173. **Кіт Л.** Професор у бойовому строю / Л. Кіт // Київський університет. – Київ, **2026**. – № 3. – С. 3.

14 березня, у День українського добровольця, Президент України Володимир Зеленський вручив Орден "За заслуги" III ступеня директорів ННЦ "Інститут біології та медицини" Дмитру Лукашову.

174. **Кобинець А.** Про газету та любов до життя через журналістику / А. Кобинець // Слово Просвіти. – Київ, **2026**. – 4–10 черв. (№ 21/22). – С. 3.

Студенти першого курсу Навчально-наукового інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка провели практичне заняття в незвичному для себе форматі – в редакції газети "Слово Просвіти".

175. **Колайдер** ідей у серці Києва // Київський університет. – Київ, **2026**. – № 1. – С. 1.

Новий колайдер запрацював у Києві – "ФізМатКолайдер". Інтелектуальні змагання такого формату вперше провів Український фізико-математичний лицей КНУ. Змагання зібрали 28 команд з різних регіонів України – загалом 165 учнів.

176. **Коли** наука працює на перемогу // Київський університет. – Київ, **2026**. – № 4. – С. 6.

На Факультеті інформаційних технологій створено лабораторію інтелектуального сенсорного моніторингу, яка об'єднала зусилля провідних науковців для зміцнення обороноздатності України.

177. **Конверський А.** Вітання учасникам міжнародної наукової студентської конференції "Дні науки філософського факультету - 2025" / А. Конверський // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. – Київ, **2025**. – Вип. 2 (13). – С. 5–6.

178. **Крок** до майбутньої професії / За інформацією ННЦ "Інститут біології та медицини" // Київський університет. – Київ, 2026. – № 1. – С. 2.

На три дні поринули у захопливий світ біології та медицини школярі з різних куточків України – у ННЦ "Інститут біології та медицини" для них діяла зимова медико-біологічна школа. Її учасниками стали 78 старшокласників, для яких викладачі й студенти інституту підготували насичену програму з акцентом на практику та живе спілкування з наукою. Щоб кожному було цікаво й комфортно, навчання відбувалося за двома різними програмами – для учнів 10–11 та 8–9 класів.

179. **Луканська А.** Історія в світлинах / А. Луканська // Київський університет. – Київ, 2026. – № 1. – С. 6.

Перший у світі військовий фоторепортер зажив слави завдяки знімкам з України. Про це відвідувачам Музею Києва розповів асистент кафедри історії Центральної та Східної Європи Історичного факультету КНУ Іван Стичинський.

180. **Мілітарна** лірика: нова сторінка української літератури // Слово Просвіти. – Київ, 2026. – 26 берез. – 1 квіт. (№ 12.) – С. 1.

Презентація антології "Іду на ви!" у Навчально-науковому інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, яку впорядкував професор та літературознавець Юрій Ковалів у співпраці з поетом-воїном Олександром Хоменком, колишнім студентом цього Університету.

181. **Образ** Кобзаря – на лінії вогню // Київський університет. – Київ, 2026. – № 3. – С. 1.

Зустріч із Шевченківськими лауреатами – завжди подія незабутня. А цьогогоріч її фінал був особливо символічним і співзвучним часу. Лавреат 2024 року, художник Андрій Єрмоленко, військовослужбовець ЗСУ та випускник Хімічного факультету КНУ, поділився секретами своєї творчості. На очах завороженої публіки він поступово відтворив один зі своїх шедеврів серії "Стінопис опору" – копію муралу "Думи мої", який було створено у с. Степногірськ Запорізької області.

182. **Оверчук О.** Навчально-наукова лабораторія народної творчості "Світлиця" – новий осередок збереження та репрезентації нематеріальної культурної спадщини України в Шевченковому університеті / О. Оверчук, В. Щибря // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. – Київ, 2025. – Вип. 2 (38). – С. 151–154.

Увагу приділено створенню в Навчально-науковому інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Навчально-наукової лабораторії народної творчості "Світлиця" як нової платформи для збереження, популяризації та наукового вивчення нематеріальної культурної спадщини України.

183. **Падалко Б.** Екзистенційна непоступливість у теорії суспільної трансформації (епістемічно-евристичний досвід на основі творчого спадку І.В. Бойченка) / Б. Падалко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. – Київ, 2025. – Вип. 2 (13). – С. 57–62.

184. **Паламарчук О.** Наукова спадщина Євгена Паценка в контексті українсько-хорватських взаємин / О. Паламарчук, Т. Фудерер // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. – Київ, 2025. – Вип. 2 (38). – С. 146–150.

185. **Пилипенко М.** Українська премія L'Oreal-UNESCO "Для жінок у науці" / М. Пилипенко // Світогляд. – Київ, 2025. – Т. 20, № 3 (113). – С. 60–66.

До дорадчої ради Української премії входить Булавін Леонід, доктор фізико-математичних наук, академік НАН України. Завідувач кафедри молекулярної фізики фізичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Переможницями стали вчені Університету: Катерина Тереміленко, докторка хімічних наук; Олеся Кучерів, докторка філософії зі спеціальності "Хімія", молодша наукова співробітниця; Оксана Крупка, кандидатка хімічних наук; Олена Кизима, докторка фізико-математичних наук.

186. **Плахотнік О.** Науково-педагогічна та дослідницька діяльність Сави Чавдарова / О. Плахотнік // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 1 (21). – С. 46–53.

187. **Рогожа М.** Лариса Левчук в українській естетиці: культурософське прочитання / М. Рогожа, В. Панченко // Українські культурологічні студії. – Київ, **2025**. – № 2 (17). – С. 4–11.

188. **Роль** медіа // Слово Просвіти. – Київ, **2026**. – 23–29 квіт. (№ 16). – С. 6.

У межах Дня науки 16 квітня в Навчально-науковому інституті журналістики КНУ імені Тараса Шевченка відбувся круглий стіл "Журналістика Незалежності" – подія, присвячена осмисленню ролі медіа у становленні та розвитку Української державності. Захід відкрив директор ННІЖ Юрій Бондар, до обговорення долучився доктор історичних наук Володимир Сергійчук та ін.

189. **Самелюк А.** Наукові видання кафедри педагогіки: окремі питання сучасної педагогічної науки в аналітиці вчених / А. Самелюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 1 (21). – С. 54–59.

190. **Слоневська О.** Коли талант стає національним надбанням / О. Слоневська // Київський університет. – Київ, **2026**. – № 1. – С. 3.

Студенти, ліцеїсти та молоді науковці Київського національного університету імені Тараса Шевченка стали помітними учасниками Другого національного форуму талановитої молоді, який відбувся 23 січня в Києві. Загалом до події долучилися 67 представників університетської спільноти та Українського фізико-математичного ліцею КНУ, значна частина з яких була відзначена почесними нагородами та преміями.

191. **Сога О.** Квітка пам'яті, що проростає крізь війну / О. Сога // Київський університет. – Київ, **2026**. – № 2. – С. 3.

Напередодні Міжнародного дня рідної мови для студентів та співробітників Шевченкового університету відбувся показ фільму "Мертва квітка" – стрічки,

присвяченої збереженню культурної спадщини українських болгар в умовах війни.

192. **Справедливість** не має кордонів / Центр комунікацій // Київський університет. – Київ, 2026. – № 2. – С. 2.

Напередодні четвертих роковин повномасштабного вторгнення Університет приймав французького філософа, письменника й режисера Бернар-Анрі Леві, а також українського дипломата, Першого заступника Керівника Офісу Президента України Сергія Кислицю. Бернар-Анрі Леві представив документальний фільм "Наша війна".

193. **Стріха М.** III сьогодні діє вже, радше, не як комп'ютер, а як творча людина / М. Стріха // Україна молода. – Київ, 2026. – 18 берез. (№ 11). – С. 10–11.

Читання пам'яті професора Віталія Стріхи в Інституті геології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

194. **Українські** студії стрімко поширюються по всіх континентах // Слово Просвіти. – Київ, 2026. – 23–29 квіт. (№ 16). – С. 9.

9 квітня в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка відбувся міжнародний форум "Розвиток українознавчих студій у контексті сучасних глобальних трансформацій", на якому обговорили формування України як суб'єктасвітowego академічного дискурсу. Навчально-науковий інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка був представлений на міжнародному форумі викладацьким та студентським складом: доцент Галина Усатенко, професорка Олеся Наумовська, професорка Оксана Сліпушко, завкафедри тюркології Ганна Спотар-Аяр, викладачка Світлана Дербя, доценти Ганна Швець та Мирослава Шевченко, асистентка Олександра Касьянова, завідувач кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Сергій Скрипальник та ін.

195. **Українські** студії як простір діалогу // Київський університет. – Київ, 2026. – № 4. – С. 3.

Міжнародний форум "Розвиток українознавчих студій у онтексті сучасних глобальних трансформацій", що відбувся 9 квітня у КНУ, об'єднав науковців, викладачів, дипломатів і представників академічних центрів України та світу.

196. **Хімія**, яку можна побачити й відчутти / спілкувалася Л. Кіт // Київський університет. – Київ, **2026**. – № 1. – С. 2.

Історія Лекторію для юних хіміків триває у КНУ вже дев'ятий рік поспіль. Цьогоріч 45% першокурсників Хімічного факультету – його слухачі. А за всі роки роботи проєкт привів до аудиторій Університету вже не одну сотню потенційних студентів. Про те, як усе починалося і чому хімія тут завжди "на дотик", розповідають ідейні натхненники й незмінні прометеї проєкту, доценти Хімічного факультету КНУ Ольга Хиля та Демид Мілохов.

197. **Bakhmach L.** Life and pedagogical path of A. M. Aleksyuk, head of the department of pedagogy / L. Bakhmach // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 1 (21). – С. 5–8.

Життєвий і педагогічний шлях А. М. Алексюка, завідувача кафедри педагогіки.

Міжнародне співробітництво в галузі вищої освіти

198. **В Україні** їдуть професори з кращих університетів Великої Британії // Світ. – Київ, **2026**. – Квіт. (№ 7). – С. 4.

Професори з університетів Кембриджа, Оксфорда, Единбурга, Лідса, Ворика та інших лідерів світових рейтингів будуть викладати й проводити дослідження в університетах-переможцях програми UK-UA Visiting Professors Programme. Про це йдеться у повідомленні Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту.

199. **Козаченко О. О.** Імідж університету у мережі Facebook (Львівський національний університет імені Івана Франка та Ягелонський університет як case-study): динаміка змін 2017–2023 років / О. О. Козаченко, Т. С. Марусяк // Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. – Львів, **2022**. – Вип. 16. – С. 145–152.

200. **Корея** продовжує підтримку української професійної освіти та цифровізації // *Голос України*. – Київ, **2026**. – 25 квіт. (№ 80). – С. 6.

201. **Лоцман Р.** Вивчення та відтворення мовно-пісенних діалектів України здобувачами освіти в межах канадсько-українського проекту "збережи мову і культуру своєї бабусі" / Р. Лоцман // *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки*. – Черкаси, **2024**. – Вип. 3. – С. 69–77.

202. **Омельченко Н.** Українські учні здобули срібло на міжнародному техатоні Teens in AI 2026 / Н. Омельченко // *Освіта і суспільство*. – Київ, **2026**. – № 4. – С. 3.

Цьогоріч представники зі 101 країни світу взяли участь у глобальному техатоні зі штучного інтелекту Teens in AI – ініціативі, що об'єднує підлітків навколо створення технологічних рішень для подолання ключових викликів людства. Учні з України продемонстрували високий рівень підготовки та інноваційного мислення: команда HOW AI з Ірпінського ліцею інноваційних технологій посіла друге місце у фіналі техатоні, поступившись лише команді зі США. команда з Ірпеня розробила інклюзивну освітню платформу EyraLearning. Команда представила розробку EyraLearning – інклюзивну платформу для навчання, що дає змогу взаємодіяти з уроками та тестами за допомогою відстеження руху очей. Проєкт спрямовано на подолання глобального виклику – зменшення нерівності у доступі до освіти. Понад 2,2 мільйона дітей із фізичними порушеннями не можуть писати, друкувати або користуватися сенсорними екранами, що створює суттєві бар'єри для навчання.

203. **Омельченко Н.** Японія інвестує у підготовку кадрів для підприємств в Україні / Н. Омельченко // *Освіта і суспільство*. – Київ, **2026**. – № 3. – С. 5.

На Закарпатті та на Львівщині за підтримки Японії відкрили сучасні майстерні у професійних коледжах, де готуватимуть фахівців у сферах в'язання схемних джгутів та автомобільної електроніки. Проєкти реалізовано у співпраці з японськими компаніями та орієнтовано на підготовку кадрів із

можливістю працевлаштування на японських підприємствах в Україні. Японія є одним із важливих союзників України, надавши фінансову допомогу, що вже перевищила 12 млрд доларів. Водночас країна інвестує у розвиток людського капіталу, зокрема через модернізацію професійної освіти.

204. **Освіта** протягом життя: українська делегація вивчала шведський досвід навчання дорослих // Голос України. – Київ, **2026**. – 25 берез. (№ 57). – С. 12.

205. **Освітні** субвенції, права освітян, співпраця зі Словенією та меценатська діяльність у сфері культури: відбулося засідання Комітету освіти, науки та інновацій // Голос України. – Київ, **2026**. – 17 берез. (№ 51). – С. 4.

206. **Салата Е.** Підготовку до XI Польсько-українського / Українсько-польського форуму розпочато / Е. Салата // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 2. – С. 14–15.

Підготовка до XI-го Польсько-українського / Українсько-польського наукового форуму вступила у вирішальну організаційну фазу. Цьогорічний форум, запланований на 28–29 вересня 2026 року в Радомі відбудеться під гаслом: "Освіта перед обличчям цивілізаційних та військових загроз - польсько-український досвід у мирний та воєнний час". Цьогорічний форум продовжує давню співпрацю між науково-освітніми спільнотами Польщі й України, водночас реагуючи на виклики, що стали особливо динамічними та драматичними в останні роки.

207. **Україна** та ЄС провели діалог високого рівня з питань освіти та навичок // Голос України. – Київ, **2026**. – 14 трав. (№ 93). – С. 3.

У Брюсселі у вівторок відбувся перший діалог високого рівня щодо співпраці в галузі освіти та навичок між ЄС та Україною. Міністерство освіти і науки України взяло участь у першому Діалозі високого рівня щодо співпраці між Україною і ЄС у сфері освіти та навичок. Захід відбувся за співголовуванням виконавчої віцепрезидентки Європейської комісії з соціальних прав, навичок, якісних робочих місць та готовності Роксани Минзату та міністра освіти і науки України Оксена Лісового. Участь у Діалозі відбулася в межах відрядження делегації МОН до Брюсселя. Під час зустрічі сторони

підтвердили спільне зобов'язання, зафіксоване у 2023 році, – посилення співпраці у сфері освіти та розвитку навичок як одного з ключових елементів відновлення України, її відбудови та євроінтеграції.

208. **Швець Г.** Мовний портрет Києва у сприйнятті українських та іноземних студентів (2018–2022 рр.) / Г. Швець // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, **2023**. – Вип. 17. – С. 15–32.

209. **Шеремета Ю.** Громадянська освіта для стійкої демократії: міжнародна конференція у Кишиневі / Ю. Шеремета // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 3. – С. 5.

210. **Юзвікевич П.** Вплив дистанційного навчання на вивчення стилістики української мови (Вроцлавський досвід) / П. Юзвікевич // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, **2021**. – Вип. 15. – С. 29–39.

211. **International** educational and R&D integration trends and challenges for Ukraine / O. P. Kurbet, V. V. Nebrat, N. O. Corin, T. L. Bodnarchur // Science and innovation. – Kyiv, **2025**. – Vol. 21, № 5 (125). – С. 3–17. *Міжнародна освітня та наукова інтеграція: тенденції та виклики для України.*

Вища освіта за кордоном

212. **Будкевич В.** Магістерська підготовка у системі освітньо-професійного континууму правників Великої Британії (90-ті рр. ХХ ст.) / В. Будкевич // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2026**. – № 2 (246). – С. 145–150.

213. **Голоса Г. А.** Виховна інженерія по-японськи / Г. А. Голоса // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія. – Київ, **2018**. – Вип. 29. – С. 83–95.

Зроблено спробу висвітлити історію розвитку системи освіти та виховання в Японії на тлі суспільно-політичних та культурних трансформацій у період Мейдзі (1868–1912). Окрему увагу приділено виховній практиці і змісту виховання в сучасній японській школі.

214. **Десятов Т.** Практика забезпечення якості вищої освіти в зарубіжних країнах та в Україні: порівняльний аналіз / Т. Десятов, О. Бардадим // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 40–48.

215. **Збир І.** Історія факультету українознавства в Корейському університеті іноземних мов Хангук: здобутки і перспективи / І. Збир // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, **2021**. – Вип. 15. – С. 3–8.

216. **Лазаренко О.** Викладання української мови в міжвоєнному Берліні / О. Лазаренко // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, **2021**. – Вип. 15. – С. 48–55.

Досліджено діяльність Українського наукового інституту в Берліні (УНІ), який був заснований 1926 року за ініціативою Павла Скоропадського і став одним із центрів української еміграції в міжвоєнному Берліні, інституцією, що об'єднала в 1920–30-х роках практично всю українську інтелігенцію. Проаналізовано основні напрями діяльності УНІ, серед яких фінансова підтримка українських студентів у німецьких університетах та розвиток україністики в Німеччині. Відзначено багатогранну просвітницьку, видавничу та дослідницьку роботу УНІ та відомих його співробітників, зокрема мовознавців Зенона Кузелі та Ярослава Рудницького. Завдяки їхнім зусиллям були організовані курси української мови в Берліні та опубліковано підручник української мови.

217. **Рижук Я. О.** Вплив фінансування вищої освіти на академічні досягнення здобувачів і розширення доступу до освітніх можливостей (на прикладі Німеччини, Італії та Румунії) / Я. О. Рижук // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія. – Київ, **2024**. – Вип. 41. – С. 21–31.

218. **Самойлова А.** Weiterbildung: орієнтація на громадянську компетентність в освіті дорослих в Німеччині / А. Самойлова // Новий колегіум. – Харків, **2025**. – № 4 (120). – С. 25–30.

219. **Суховій О.** Осередок україністики в Салерно. В італійському університеті вивчають українську мову / О. Суховій // Україна молода. – Київ, 2026. – 10 червня (№ 23). – С. 10.

В Університеті Салерно в Італії започатковано вивчення української мови. Ця подія набуває особливої ваги для України в європейському геополітичному контексті. Салерно – місто на півдні Італії, у регіоні Кампанія, де за даними Міністерства праці та соціальної політики проживає близько 60 тис. українців. Університет Салерно є одним із найстаріших у Європі, поряд із університетами Парижа та Болоньї. Школу медицини Салерно, на базі якої і постав Університет, було засновано ще у 8 столітті і протягом Середньовіччя вона була центральною в Європі. Зараз університет має кампуси у двох містечках – Фішіано та Бароніссі. Велика українська діаспора, нова хвиля мігрантів, спричинена російською агресією, та величезний інтерес з боку італійців до України та її культури стали тими чинниками, які спонукали професора факультету гуманітарних студій Сальваторе Дель Гаудіо започаткувати викладання практичного курсу української мови на базі Мовного центру. Професор тривалий час жив в Україні, викладав у КНУ імені Тараса Шевченка та Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, має низку статей і монографічних досліджень зі славістики, зокрема з україністики, тому його бажання популяризувати українську мову є зрозумілим і мотивованим.

220. **Товканець Г.** Стратегії та тенденції розвитку університетської освіти в Європейському освітньому просторі / Г. Товканець // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – Львів, 2025. – Вип. 42. – С. 83–94.

221. **Холодна Я.** Швеція визнала помилку в своїй освітній реформі / Я. Холодна // Юридичний вісник України. – Київ, 2026. – 16–28 лют. (№ 3). – С. 12.

Швеція, визнавши помилку надмірної цифрової реформи в освіті, інвестувала €104 млн. у повернення паперових підручників до шкіл. Міжнародні дослідження підтвердили, що читання з паперу сприяє кращому розумінню та

запам'ятовуванню інформації, а рукописне письмо розвиває нейронні зв'язки. Країна відмовилась від цифрового навчання для малюків та планує заборонити телефони в школах, роблячи акцент на балансі між технологіями та традиційними методами.

222. **Чжан Лі.** Впровадження віртуальної реальності у вищу освіту Китаю / Чжан Лі // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, 2025. – Вип. 2 (22). – С. 44–50.

223. **Юзвікевич П.** Вплив дистанційного навчання на вивчення стилістики української мови (Вроцлавський досвід) / П. Юзвікевич // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, 2021. – Вип. 15. – С. 29–39.

Фахова підготовка в Україні

224. **Александров О.** Роль педагогічних технологій у формуванні інноваційної компетентності у майбутніх фахівців з агрономії / О. Александров // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2025. – Вип. 1. – С. 227–234.

225. **Александров О.** Формування інноваційної компетентності у майбутніх фахівців з агрономії як наукова проблема / О. Александров // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2024. – Вип. 3. – С. 88–96.

226. **Базиль Л.** Інвестувати в людський капітал / Л. Базиль // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 4. – С. 8.

2 квітня в Києві відбулася знакова подія для освітньої галузі України – Методологічний семінар НАПН України "Трансформація професійної освіти в контексті сучасних цивілізаційних і національних викликів". Захід об'єднав провідних науковців, державних діячів, представників бізнесу та освітян для розв'язання нагальних проблем професійної та фахової перед вищої освіти в умовах війни та повоєнного відновлення.

227. **Бахов І.** Flipped classroom як сучасна педагогічна технологія професійної підготовки у вищій школі / І. Бахов, Д. Костенко, А. Полторацька // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2026**. – № 2 (246). – С. 7–15.

228. **Ващилко С.** Цифрове освітнє середовище як чинник ефективної підготовки майбутніх учителів технологій до дистанційного навчання / С. Ващилко // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2026**. – № 2 (246). – С. 133–138.

229. **Геращенко Я.** Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі до організації молодіжного туризму: поняття та загальна характеристика / Я. Геращенко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2024**. – Вип. 3. – С. 118–125.

230. **Горова В. О.** Використання хмарних ресурсів для документаційного забезпечення діяльності кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності / В. О. Горова, О. В. Марковець, О. М. Палій // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, **2025**. – Вип. 67. – С. 337–350.

Проаналізовано можливості використання хмарних ресурсів для покращення документаційного забезпечення кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності НУ "Львівська політехніка".

231. **Григоренко Т.** Від контенту до компетентностей: як проєктна діяльність змінює парадигму навчання у закладі вищої освіти / Т. Григоренко, О. Семеног // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 5–12.

232. **Гриньов Р.** Модель організаційно-методичних умов оцінювання якості знань майбутніх учителів фізики / Р. Гриньов // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2024**. – Вип. 3. – С. 83–88.

233. **Кияшко С.** Практика підготовки керівників закладів освіти до застосування системи штучного інтелекту в професійній діяльності / С. Кияшко

// Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 177–184.

234. **Костів О.** Компетентісний підхід у викладанні лінгвістичної географії у вищій школі / О. Костів // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, **2023**. – Вип. 17. – С. 267–276.

235. **Коханська С.** Потенціал компетентісного та комунікативного підходів у формуванні конфліктологічної культури у майбутніх бакалаврів початкової освіти / С. Коханська // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2026**. – № 2 (246). – С. 150–154.

236. **Кравченко-Дзондза О.** Формування мовної особистості майбутнього вчителя в контексті професійної підготовки / О. Кравченко-Дзондза // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 48–54.

237. **Курок В.** Обґрунтування моделі формування арттерапевтичної компетентності майбутніх психологів у процесі професійної підготовки / В. Курок, Г. Химан // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2026**. – № 2 (246). – С. 26–31.

238. **Куртий О.** Самопізнання в освіті: етичний вимір / О. Куртий // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Філософія. – Острог, **2025**. – Вип. 29. – С. 102–107.

239. **Куценко С.** Сервіси штучного інтелекту в історичній освіті: досвід застосування, виклики та дидактичні рішення / С. Куценко, А. Шауренко // Юридична Україна. – Київ, **2025**. – № 12 (276). – С. 91–101.

240. **Литвин А.** Інноваційні навчальні програми для підготовки майбутніх фахівців в галузі транспорту / А. Литвин // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 215–220.

241. **Ліба Н.** Методологія наукових досліджень як концептуальна основа фахової підготовки здобувачів освіти в ЗВО / Н. Ліба, Б. Усатов // Вісник

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 114–121.

242. **Лук'янова С.** Технологія портфоліо у фаховій підготовці майбутніх фахівців математики / С. Лук'янова, В. Швець // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 71–77.

243. **Ляшенко О.** Загальноосвітня підготовка здобувачів професійної освіти: проблеми і виклики / О. Ляшенко // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 4. – С. 16–17.

Згідно з чинним освітнім законодавством в Україні здобуття професійної середньої освіти здійснюється за двома спрямуваннями: академічним і професійним. Перше забезпечують академічні ліцеї, друге - професійні ліцеї та заклади професійної і фахової передвищої освіти, а також інші заклади освіти, що здійснюють провадження освітньої діяльності на відповідному рівні. Законодавчо встановлено, що здобуття професійної освіти на основі базової середньої освіти здійснюється, як правило, з одночасним здобуттям профільної середньої освіти. Проаналізовано можливі підходи до реалізації змісту профільної середньої освіти в закладах професійної і фахової передвищої освіти. Подано можливі варіанти їх втілення в освітню практику з урахуванням особливостей організації освітнього процесу в закладах освіти. Зазначається, що академічне і професійне спрямування профільної середньої освіти є рівнозначними і в змісті загальноосвітньої підготовки відрізняються лише цільовими орієнтирами – поглиблене його засвоєння для продовження навчання у закладах вищої освіти чи засвоєння ключових компетентностей, необхідних для якісної підготовки фахівця з певної професії.

244. **Мелько Л.** Культурна спадщина у системі підготовки фахівців з туризму: традиційні та трансформаційні підходи у сучасних умовах / Л. Мелько // Міжнародна науково-практична конференція "Культурна спадщина та природно-ресурсний потенціал у розвитку туризму та громад: наукові засади, практики, колаборація" : До 35-річчя каф. країнознавства та туризму Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка, 21 листоп. 2025 р. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса

Шевченка, Геогр. ф-т [та ін. ; упоряд. І. Винниченко]. – Київ, 2025. – С. 125–128.

245. **Мельник З.** Інтегроване навчальне цифрове середовище в архітектурній освіті / З. Мельник // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Архітектура. – Львів, 2025. – Vol. 7, iss. 4. – С. 115–122.

246. **Менжулін В.** З досвіду використання штучного інтелекту істориком філософії: галюцинації та булшит, креативність та адаптація / В. Менжулін // Sententiae. – Вінниця, 2025. – Vol. 44, iss. 3. – С. 176–200.

247. **Мірошніченко І.** Значущість переддипломної практики здобувачів вищої освіти у професійному становленні сучасних фахівців / І. Мірошніченко, В. Калініченко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2024. – Вип. 3. – С. 41–51.

248. **Нічуговська Л.** Інноваційний менеджмент у підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня освіти / Л. Нічуговська, А. Криворотько // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2025. – Вип. 2. – С. 121–129.

249. **Паска Т.** Роль цифрової компетентності у забезпеченні інклюзивного освітнього середовища закладів професійної освіти / Т. Паска // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2026. – № 2 (246). – С. 72–79.

250. **Україна** найбільше потребує вступників до закладів профосвіти // Голос України. – Київ, 2026. – 7 квіт. (№ 66). – С. 5.

251. **Усатова І.** Формування професійних компетентностей у бакалаврів фізичної культури та спорту для тренерської діяльності в ігрових видах спорту / І. Усатова, Т. Король, А. Ведмедюк // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2025. – Вип. 1. – С. 92–99.

252. **Філіпова Л. Я.** Сучасні тенденції розвитку освітніх програм інформаційно-документного профілю в Україні / Л. Я. Філіпова,

В. О. Брусенцев, А. М. Шелестова // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 67. – С. 73–94.

Стаття присвячена аналізу тенденцій розвитку сучасних освітніх програм (ОП) інформаційно-документного профілю в Україні та зарубіжних країнах, їх проблемам та перспективним напрямам вдосконалення. Визначено та охарактеризовано існуючі в інформаційному суспільстві виклики для освітніх процесів в Україні, зокрема для закладів вищої освіти (ЗВО). Здійснено детальний аналіз змісту ОП інформаційно-документного профілю за спеціальністю 029 "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа", на прикладі Харківської державної академії культури (ХДАК). Описано фахові компетентності та професійно орієнтовані результати навчання бакалаврської й магістерської ОП, які спрямовані на посилення інформаційно-технологічного навчання.

253. **Шкуропат А.** Ефективність асинхронного режиму дистанційного навчання студентів-біологів в умовах воєнного стану / А. Шкуропат // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2024. – Вип. 3. – С. 96–102.

Бібліотечна освіта

254. **Бабкова Н. В.** Підготовка фахівців бібліотечного профілю на базі Харківського інституту політичної освіти: історія, проблеми дослідження та музеєфікації / Н. В. Бабкова // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 67. – С. 205–216.

Стаття присвячена підготовці бібліотечних фахівців на базі Харківського інституту політичної освіти (1929–1930 рр.) – одного з попередників Харківської державної академії культури.

255. **Мищак І.** Бібліотека і бібліотекар в епоху цифрових технологій і штучного інтелекту / І. Мищак // Бібліотечний вісник. – Київ, 2025. – № 4 (280). – С. 45–46.

256. **Саранча В. І.** Чинники формування соціально-комунікативних навичок майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи / В. І. Саранча, О. М. Тур, В. В. Шабуніна // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 67. – С. 185–204.

Вища військова освіта

257. **Вишкіл** капітанів: нова якість офіцерів тактичної ланки // Урядовий кур'єр. – Київ, 2026. – 8 квіт. (№ 75). – С. 1.

258. **Вовкотеча О.** Внесок здобувачів наукового ступеня доктора філософії в підготовку науково-педагогічних кадрів у ВІКНУ / О. Вовкотеча // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, 2025. – Вип. 1 (21). – С. 9–17.

Професійний розвиток науково-педагогічних кадрів структурних підрозділів Військового інституту КНУ імені Тараса Шевченка є безперервним процесом, що передбачає вдосконалення раніше отриманих професійних, загальних, фахових компетентностей та орієнтації на вітчизняні здобутки військової педагогіки.

259. **Вовкотеча О.** Формування професійних компетентностей військових капеланів: педагогічні інновації / О. Вовкотеча // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, 2025. – Вип. 2 (22). – С. 16–22.

260. **Ворона В.** Впровадження здоров'язберезувальних технологій у систему фізичної підготовки курсантів Військово-Морських Сил / В. Ворона, П. Садовський, М. Луценко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2025. – Вип. 1. – С. 106–111.

261. **Галус О.** Про роль інформаційного середовища у підготовці майбутніх офіцерів до занять в умовах змішаного навчання / О. Галус, Б. Крищук, Н. Сівак // Вісник Черкаського національного університету імені

Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2024**. – Вип. 3. – С. 77–83.

262. **Кравченко О.** Проблемні питання впровадження штучного інтелекту у сферу вищої військової освіти / О. Кравченко, О. Сафін, Н. Мась // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, **2025**. – Вип. 3 (63)). – С. 6–10.

263. **Онопрієнко О.** Теоретичні засади патріотичного виховання військовослужбовців України / О. Онопрієнко, О. Онопрієнко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 112–118.

264. **Ромашко О.** Особливості впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес ВНЗ у процесі викладання іноземної мови для курсантів немовних спеціальностей / О. Ромашко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 65–70.

265. **Стефанчук Р.** Основа сильної армії – це люди, які мислять стратегічно й беруть відповідальність на себе / Р. Стефанчук // Голос України. – Київ, **2026**. – 23 квіт. (№ 78). – С. 1.

Спікер українського Парламенту на своїй фейсбук-сторінці розповів про відвідання Національного університету оборони України.

266. **Філоненко Л. В.** Психофізіологічні аспекти бойового стресу військовослужбовців / Л. В. Філоненко // Вісник Національного університету оборони України. – Київ, **2025**. – № 1 (83). – С. 148-169.

267. **Формування** компетентностей майбутніх офіцерів військових формувань: закономірності змін підходів у професійній підготовці / М. Медвідь, Ю. Медвідь, С. Совінський, Р. Суслов, А. Ніконенко, А. Пашинський // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 70–80.

268. **Шпілева В.** Аналіз дефініції "фахова компетентність сержантського складу Сухопутних військ Збройних Сил України" / В. Шпілева // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2026**. – № 2 (246). – С. 139–145.

Вища журналістська освіта

269. **Лизанчук В.** Життєдайність журналістського слова-тексту / В. Лизанчук // Слово Просвіти. – Київ, **2026**. – 19–25 лют. (№ 7). – С. 4–5.

Доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри Київського національного університету культури і мистецтв Микола Степанович Тимошик опублікував листа Петра Пулінця у підручнику та узагальнив його професійні поради, які й нині є важливими для молодих людей, хто хоче здобути фах журналіста.

270. **Лизанчук В.** Українськоцентрична націєтворча позиція / В. Лизанчук // Слово Просвіти. – Київ, **2026**. – 15–28 січ. (№ 2/3). – С. 5.

Школа журналістики та комунікацій УКУ – освітній центр, що поєднує теоретичну базу та практичну роботу за сучасною програмою європейського зразка для підготовки майбутніх журналістів та медіафахівців.

271. **Паславський І.** Осучаснення журналістської освіти в Україні та її адаптація до потреб редакційних колективів / І. Паславський // Вісник Львівського університету. Журналістика. – Вип. 52/53. – С. 239–248.

Досліджено сучасний стан журналістської освіти, акцентовано, що сутнісним її надбанням є університетський формат підготовки творчих працівників редакційних колективів, наголошено, що провідні університети країни, які мають високоінтелектуальний професорсько-викладацький кадровий потенціал і сучасну лабораторну базу, готують журналістські кадри.

272. **Поліщук А.** Як працювати з відкритими даними: навчання майбутніх журналістів / А. Поліщук // Вечірній Київ. – Київ, **2025**. – Груд. (№ 7). – С. 5.

Вища економічна освіта

273. **Вербещук С.** Культура мовлення у фаховій підготовці студентів економічних спеціальностей / С. Вербещук, І. Червінська, Н. Кирета // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2026**. – № 2 (246). – С. 49–53.

274. **Лещенко А. І.** Інноваційна освіта як чинник мотивації професійного розвитку персоналу підприємств в умовах економічних знань / А. І. Лещенко // Бізнес Інформ. – Харків, **2025**. – № 12 (575). – С. 590–597.

275. **Освітні** технології в підготовці магістрів з обліку і оподаткування для аграрного сектора економіки / А. С. Шатковська, В. С. Литвиненко, Т. М. Слесар, Л. В. Мельянова, Є. Ю. Шараа // Агросвіт. – Київ, **2025**. – № 19. – С. 95–104.

Вища медична освіта

276. **Кайдалова Л.** Цифрові та інноваційні педагогічні технології як засіб ефективної післядипломної освіти фахівців охорони здоров'я / Л. Кайдалова // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 13–19.

277. **Карпенко Н.** Навчання діалогічного мовлення іноземних студентів-медиків у контексті розвитку їхніх комунікативних навичок / Н. Карпенко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 142–148.

278. **Лутаєва Т.** Методичні засади організації рефлексії фармацевтів-інтернів на основі технологій дистанційного навчання / Т. Лутаєва, Т. Артюх, В. Фесенко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 19–26.

279. **Омельченко П.** Методологічний потенціал промислового фармацевтичного виробництва як основа професійної підготовки кадрів / П. Омельченко // Вісник Черкаського національного університету імені

Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2025. – Вип. 2. – С. 27–32.

280. **Радзієвська І.** Використання методологічних підходів майбутніх медичних сестер у контексті ступеневої освіти / І. Радзієвська, Н. Титаренко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2025. – Вип. 1. – С. 118–126.

Мистецька освіта

281. **Андрущенко Т.** Роль і значення музичної освіти в сучасній Україні / Т. Андрущенко, О. Сапіга // Вища освіта України. – Київ, 2025. – № 3 (98). – С. 34–45.

Аналізується сутність, філософсько-історичні засади європейської та вітчизняної мистецької освіти, її творчий та виховний потенціал, значення у культурному та державному будівництві. Розглядаються потужні можливості музичної освіти та виховання в процесі самоорганізації, саморозвитку особистості, формуванні творчої свободи та патріотизму. Акцентується на ролі і значенні музичної освіти в сучасній Україні, адже збагачуючи особистість, музична освіта формує культурну ідентичність, європейські ціннісні орієнтири, світоглядні морально-етичні надбання, комунікативні якості, підтримує соціальну згуртованість, сприяє розвитку культурного життя країни, допомагає передавати і зберігати культурну спадщину, що є вкрай важливим, особливо в умовах війни з російським фашизмом, символом національної єдності та стійкості.

282. **Борисова С.** Модель підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій / С. Борисова // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, 2025. – Вип. 1. – С. 205–215.

Висвітлено розуміння моделювання як дослідження процесів, їх упорядкування, унаочнення, пояснення, а також відтворення та вивчення для отримання нової інформації. Підкреслено обмеження моделювання як методу наукового пошуку,

пов'язані з абстрагуванням від другорядних характеристик при виділенні суттєвих. Окреслено етапи педагогічного моделювання при побудові моделей підготовки майбутніх фахівців (які типологічно поділяються на структурно-функціональні, структурно-змістові та функціонально змістові). Представлено узагальнену модель системи підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій як однієї з підсистем освітньої системи, а також співвіднесено компоненти моделі із запропонованою концепцією підготовки.

283. Кочерев Д. Субстанційний геном архітектури: від утилітарної функції до комунікативної місії / Д. Кочерев // Вища освіта України. – Київ, 2025. – № 3 (98). – С. 92–101.

Одна з ключових ознак феномена архітектури пов'язана з його сутнісною специфікою і змістовною квінтесенцією бути втіленням смислів і значень, які виходять за межі повсякденної прагматики життєдіяльності як окремого індивіда, так і суспільства й людства. Архітектура не має на меті забезпечувати утилітарні, тактичні та кон'юнктурні потреби – вона вбачає своє покликання в генеруванні світоглядних ієрархій та ідейних стратегем.

Вища педагогічна освіта

284. Андрущенко В. Підготовка сучасного вчителя як ключова умова модернізації освіти / В. Андрущенко // Вища освіта України. – Київ, 2025. – № 3 (98). – С. 5–9.

Підготовка педагогічних кадрів є однією з ключових складових післявоєнного відновлення України. В умовах війни та післявоєнної реальності перед освітою постає низка важливих завдань, серед яких і виховання нового покоління, здатного відбудовувати країну та брати участь у вирішенні глобальних проблем сучасності. Тому особлива увага нині має приділятися підготовці вчителів, які не лише передаватимуть знання, але й формуватимуть у молоді цінності миру, демократії та національної ідентичності. Педагоги стають провідниками нового світогляду, орієнтуючись на принципи гуманізму, справедливості та взаєморозуміння.

285. **Біляковська О.** Забезпечення якості професійної підготовки фахівців у галузі освіти в цифровому освітньому просторі університету / О. Біляковська, Д. Герцюк // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – Львів, **2025**. – Вип. 42. – С. 179–188.

286. **Жиленко М.** Використання рефлексивного навчання під час підготовки фахівців освітньої сфери / М. Жиленко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 2 (22). – С. 31–37.

287. **Зданевич Л.** Дошкільна освіта – це важливо! / Л. Зданевич // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 1 (88). – С. 5.

21 січня 2026 року в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії на факультеті дошкільної освіти та психології відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю з проблем дошкільної освіти «Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти». Конференція стала ефективним майданчиком для налагодження наукової взаємодії між представниками України, Польщі, Угорщини, Румунії, Словаччини, Нідерландів, Італії у сфері дошкільної освіти, а також сприяла розширенню професійної науково-педагогічної спільноти, що створює передумови для подальшого розвитку дошкільної освіти в Україні з урахуванням та інтеграцією міжнародного досвіду.

288. **Кайдалова Л.** Цифрові та інноваційні педагогічні технології як засіб ефективної післядипломної освіти фахівців охорони здоров'я / Л. Кайдалова // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 13–19.

289. **Кириленко П. В.** Професійний розвиток як мета підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників / П. В. Кириленко // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Право. – Харків, **2025**. – Вип. 42. – С. 218–224.

290. **Кравченко-Дзондза О.** Формування мовної особистості майбутнього вчителя в контексті професійної підготовки / О. Кравченко-Дзондза // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 48–54.

291. **Кузьменко Н.** Особливості впливу штучного інтелекту на організацію навчання та взаємодію учасників освітнього процесу / Н. Кузьменко, Р. Новак // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 1 (21). – С. 30–34.

292. **Матковський М.** Психолого-педагогічні особливості самоорганізації викладача вищої школи в контексті професійно-педагогічної діяльності / М. Матковський, С. Цюра // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – Львів, **2025**. – Вип. 42. – С. 241–247.

293. **Мелікова К.** Роль виховного середовища у формуванні мотивації учіння студентів у рецепції вчених-педагогів / К. Мелікова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2025**. – Вип. 2 (22). – С. 56–60.

294. **Ситнік Т.** Використання цифрових технологій на заняттях з дисципліни "Педагогіка та мистецтво викладання" в медичних ЗВО / Т. Ситнік, Л. Козлова // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 32–40.

295. **Сіпко Л.** Педагогічна майстерність як складова професійної підготовки студентів спеціальності 014 (середня освіта) / Л. Сіпко, І. Лещенко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 165–171.

296. **Сліверський Б.** Альтернативна освіта в сучасному науковому дискурсі / Б. Сліверський // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 11–19.

297. **Уліщенко В.** Сучасні нейронаукові аспекти у дослідженні електронного навчання (на матеріалі історії культури та англійської мови) / В. Уліщенко, А. Уліщенко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 80–88.

Вища технічна освіта

298. **Антонець А.** Модель особистісно-орієнтованої інформаційної технології навчання фізико-математичних та загальнотехнічних дисциплін / А. Антонець, І. Канівець, Т. Горда // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 77–82.

Представлено концептуальні особливості та основні складові моделі особистісно-орієнтованої інформаційної технології навчання фізико-математичних та загальнотехнічних дисциплін. Надано необхідні пояснення щодо призначення кожного компонента моделі та окреслено фактори, які впливають на них. Описано алгоритм впровадження даної моделі.

299. **Бобрицька В.** ІТ-освіта в Україні як носій цінностей мережевого суспільства в умовах воєнного стану / В. Бобрицька, С. Процька // Вища освіта України. – Київ, **2025**. – № 3 (98). – С. 85–91.

300. **Дзеніс О. О.** Цифрова освіта як виклик академічній етиці в умовах війни після пандемії COVID-19 / О. О. Дзеніс, О. А. Шестакова // Бізнес Інформ. – Х., **2025**. – № 10 (573). – С. 229–237.

301. **Куцепал С.** Перспективи технічної творчості у контексті цифрового суспільства та концепції індустрії 4.0 / С. Куцепал // Вища освіта України. – Київ, **2025**. – № 3 (98). – С. 10–16.

302. **Лучанінова О. П.** Штучний інтелект як технологічний тренд у вищій освіті: психолого-етичні аспекти / О. П. Лучанінова // Education and pedagogical sciences. – Полтава, **2025**. – № 3 (190). – С. 80–92.

303. **Нічуговська Л.** Інноваційний менеджмент у підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня освіти / Л. Нічуговська, А. Криворотько // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 121–129.

304. **Новікова Н. Л.** Цифрові детермінанти розвитку вищої освіти / Н. Л. Новікова // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Історія. Економіка. Філософія. – Київ, **2025**. – Вип. 30. – С. 149–156.

305. **Радіонова Н.** Технічна творчість, інженерінг і дизайн у світлі універсалізму етики доброчесності / Н. Радіонова // Вища освіта України. – Київ, **2025**. – № 3 (98). – С. 102–109.

Інтенсивна технологізація посилює роль технічної творчості як рушійної сили суспільного й освітнього поступу, а також сприяє відчуженню Людини-Творця від духовних надбань людства в аксіологічному аспекті, який є невід'ємною складовою соціокультурного поступу людства. Пропонується розуміння технічної творчості з позицій філософії освіти, що дає можливість аналізувати інженерну й дизайнерську справу як морально осмислені види діяльності, де технічне знання, творча креативність і моральна відповідальність утворюють єдиний ціннісний комплекс.

306. **Самчук З.** Цінності та етика знання у мережевому суспільстві: філософські орієнтири для ІТ-освіти в Україні / З. Самчук, В. Левкучич // Вища освіта України. – Київ, **2025**. – № 3 (98). – С. 110–120.

307. **Терепиций С.** Просвітницький розум у добу мережевої раціональності: реінтерпретація проєкту просвітництва для цифрової освіти / С. Терепиций // Вища освіта України. – Київ, **2025**. – № 3 (98). – С. 74–84.

308. **Триняк М.** Антропокультурні засади європейського вибору України в добу мережевого суспільства: освітній вимір і цифрові ідентичності / М. Триняк // Вища освіта України. – Київ, **2025**. – № 3 (98). – С. 25–33.

309. **Ways to overcome educational losses sn higher technological education** / L. Klikh, O. Zazymko, V. Nazarenko, Y. Rudyk // Humanities studios: pedagogy, psychology, philosophy. – Kyiv, **2025**. – Vol. 13, N 3. – С. 37–48.

Шлях подолання освітніх втрат у вищій технологічній освіті.

Вища філологічна освіта

310. **Бабенко К.** Сучасні тенденції у практиці викладання англійської мови студентам закладів вищої освіти / К. Бабенко // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 54–59.

311. **Вронська О.** Значення конкурсів перекладу у навчальному процесі підготовки перекладачів / О. Вронська // Стиль і переклад. – Київ, **2025**. – Вип. 1 (10). – С. 88–94.

312. **Добосевич У.** (Чи) що варто знати про історію української літературної мови при її вивченні як іноземної (кін. Х – XVIII ст.) / У. Добосевич // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, **2024**. – Вип. 18. – С. 3–21.

На сучасному етапі зростання інтересу до української мови варто поглибити лінгвокраїнознавчий аспект вивчення української мови як іноземної шляхом залучення історії – ключових етапів становлення і розвитку української мови як літературної. Війна змусила світ пізнавати українську мову головно як мову опору російському вторгненню, а відтак проявляти особливе зацікавлення її історією. Постає необхідність стисло окреслити основні етапи історичного формування української мови як писемно-літературної від найдавніших часів, а разом із тим акцентувати увагу на її самобутності і самодостатності, яка не залежала від “русского міра”. Розглянуто староукраїнський та середньоукраїнський періоди формування української літературної мови, у контексті кожного з’ясовано основні мовотворчі тенденції.

313. **Дордука Є. А.** Туристична термінологія у викладанні англійської мови в українських закладах вищої освіти: історія і сучасність / Є. А. Дордука

// Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Історія. Економіка. Філософія. – Київ, **2025**. – Вип. 30. – С. 77–94.

314. **Карловська Г.** Розробка та використання технологій аудіювання при навчанні іншомовного спілкування у 90-ті роки XX століття / Г. Карловська // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 1. – С. 178–183.

315. **Максimeць О. В.** Економічні та маркетингові засади управління бізнесом онлайн-курсів вивчення іноземних мов / О. В. Максimeць, Ю. В. Ковць // Ефективність державного управління. – Львів, **2025**. – Вип. 1/2 (82/83). – С. 103–110.

316. **Мельник К. О.** Підходи до класифікації стратегій у вітчизняній методиці навчання іноземних мов / К. О. Мельник // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія. – Київ, **2024**. – Вип. 41. – С. 43–52.

317. **Новацький А.** Інтеграція штучного інтелекту в перекладацьку практику та освіту: етичний і професійний вимір / А. Новацький // Київські полоністичні студії. – Київ, **2025**. – Т. 41. – С. 296–311.

318. **Орличенко О.** Значення і роль дисципліни "риторика" у підготовці студентів-перекладачів / О. Орличенко, І. Смущинська // Стиль і переклад. – Київ, **2025**. – Вип. 1 (10). – С. 70–87.

319. **Переклад** –мистецтво точного слова / розмову вела А. Луканська // Київський університет. – Київ, **2026**. – № 2. – С. 3

320. **Сабріє С.** Гарний переклад – не лише з мови на мову, а ще й з культури в культуру / С. Сабріє ; спілкувалася А. Луканська // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 3. – С. 22–23.

Літературний переклад – важливий чинник розвитку мови й утворення народу, який говорить цією мовою. Про те, чому треба перекладати світову класику кримськотатарською та укладати нові словники, відбулась розмова з асистенткою кафедри тюркології Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидатом

філологічних наук Сабріє Сластьон. "Інколи кажуть: ми переклали твір з кримськотатарської на українську, і так ми розвиваємо кримськотатарську мову. Ні! У такий спосіб ви розвиваєте українську мову і водночас популяризуєте кримськотатарську. Коли робите переклад на кримськотатарську мову, саме тоді йде розвиток – з'являються неологізми, згадуються рідковживані чи майже втрачені слова, народжуються нові терміни. Наприклад, торік у травні вчена рада ННІ філології КНУ імені Тараса Шевченка затвердила кримськотатарський словник-посібник науково-технічних термінів.

321. **Свиридюк В. П.** Лінгвістичні передумови формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції майбутніх викладачів німецької мови: лексичний аспект / В. П. Свиридюк // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія. – Київ, **2024**. – Вип. 41. – С. 53–66.

322. **Шовкова Т.** Інтегроване навчання студентів-германістів емотивного мовлення в читанні та говорінні на рівні незалежного користувача / Т. Шовкова // *Ars Linguodidacticae*. – Київ, **2025**. – Вип. 16 (2). – С. 57–71.

323. **Шопін П.** Translation Studies in Ukraine as an Integral Part of the European Context / П. Шопін // Критика. – Київ, **2025**. – Листоп. – Груд. (число 11/12). – С. 10.

Рец. на кн.: Перекладознавство в Україні як інтегральна частина європейського контексту. М. Djovcos, І. Hostova, М. Kusa, Е. Perez (eds.). Bratislava: VEDA, Publishing House of the Slovak Academy of Sciences, 2023. Збірку "Перекладознавство в Україні як інтегральна частина європейського контексту" було укладено у відповідь на повномасштабне вторгнення Росії в Україну. Вона постала за результатами конференції, що відбулась у Братиславі 12–13 травня 2022 року й мала на меті підтримати українських колег та зробити українське перекладознавство помітнішим в європейському дискурсі. Книжка має п'ять тематичних частин. Мартін Джовчош, Івана Хостова, Марія Куса, Емілія Перес (ред.). Братислава: VEDA, Видавництво Словацької академії наук, 2023.

324. **Shcherbukha R.** Brain and foreign language learning: a neuropedagogikal perspective / R. Shcherbukha, O. Vovk // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки. – Черкаси, **2025**. – Вип. 2. – С. 89–108.

Мозок як опанування іноземної мови: нейропедагогічні засади.

Вища юридична освіта

325. **Десять** кращих ЗВО юросвіти // Юридичний вісник України. – Київ, **2026**. – 1–15 лют. (№ 2). – С. 6.

326. **Рябіка С.** Для чого майбутньому юристу треба вміти дебатувати? / С. Рябіка // Юридичний вісник України. – Київ, **2026**. – 16–30 квіт. (№ 8). – С. 26.

327. **Сопілко І.** Партнерство заради майбутнього: нові горизонти розвитку правничої освіти / І. Сопілко // Юридичний вісник України. – Київ, **2026**. – 16–30 квіт. (№ 8). – С. 19.

В статті підкреслено роль бібліотек закладів вищої освіти, зокрема Наукової бібліотеки Київського університету права НАН України, як сучасних інформаційно-аналітичних центрів. Описано проєкт популяризації юридичної освіти через безоплатне забезпечення юридичною літературою шкіл України, що сприяє підвищенню правової свідомості та формуванню інтересу до юридичної професії.

328. **Судді – "науковці".** Базовий оклад українського судді // Юридичний вісник України. – Київ, **2026**. – 11–20 берез. (№ 5). – С. 20–22.

329. **Суддівська** освіта вдосконалюється // Юридичний вісник України. – Київ, **2026**. – 1–15 лют. (№ 2). – С. 9.

Асоціація "Центр МАРТА" та Національна школа суддів України розширюють освітню співпрацю.

330. **Тарасов О.** Персонологічний метод в науці міжнародного права / О. Тарасов // Per aspera ad astra : на пошану проф. Олександра Григорова до 65-річчя : колект. монографія / Камінська Н., Єделєв Р., Семенчук М., Мицик В.

та ін. ; [Н. Камінська та ін. ; за ред. В. Мицика, С. Білоцького] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Навч.-наук. ін-т міжнар. відносин. – Київ, **2025**. – С. 93–114.

331. Шульженко Ф. Юрклініка КНЕУ активно працює / Ф. Шульженко // Юридичний вісник України. – Київ, **2026**. – 1–15 трав. (№ 9). – С. 4.

Будь яка Юридична клініка – це живий організм, який здійснює діяльність у зв'язку з діяльністю освітньою, на системній основі приймає громадян, забезпечуючи надання безоплатної правової допомоги.

332. Юридичні клініки на новому етапі навчання // Юридичний вісник України. – Київ, **2026**. – 1–15 квіт. (№ 7). – С. 28.

У Березневій школі АЮКУ куратори юрклінік обговорили шляхи розвитку та підвищення ефективності клінік, особливо в умовах війни. Учасники зосередилися на ролі клінік як платформи для практичного навчання студентів, надання правової допомоги та важливості мотивації студентів. Також дискутували про спеціалізацію клінік та брали участь у командній роботі з розробки стратегій розвитку.

333. Pei D. Intellectual property as a component of training future lawyers in higher education / D. Pei, V. Miroshnichenko // Humanities studios: pedagogy, psychology, philosophy. – Kyiv, **2025**. – Vol. 13, N 3. – С. 38–49.

Інтелектуальна власність як складова підготовки майбутніх фахівців з права в системі вищої освіти.

Діячі освіти України та світу

Гнилосиров Василь Степанович – педагог, просвітник

334. Міхно О. 190 років від дня народження Василя Гнилосирова (1836–1900), педагога, просвітителя, організатора освіти / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 3. – С. 21.

Займався виданням і розповсюдженням навчальних матеріалів: зберіг рукопис букваря О. Потебні і 1898 передав до редакції журналу "Киевская старина", де

буквар був одразу надрукований. Організовував збір пожертв для видання українських підручників, співпрацював із різними громадівськими журналами. Особливу увагу приділяв догляду за могилою Тараса Шевченка та створенню у Каневі першої Тарасової світлиці, що поклала початок музею поета. Вів "Книгу для відвідувачів", організовував облік гостей заповідника, забезпечував передачу реліквій і матеріалів для збереження пам'яті про поета.

Грищенко Микита Минович – педагог

335. **Остапенко А.** Педагогічні ідеї М. М. Грищенка / А. Остапенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, 2025. – Вип. 1 (21). – С. 40–45.

Касіян Василь – педагог, художник-графік

336. **Міхно О.** 130 років з дня народження Василя Касіяна (1896–1976), художника-графіка, педагога / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 1. – С. 20.

Творчий доробок Касіяна охоплює понад 10 тисяч робіт: гравюр, офортів, плакатів, портретів та ілюстрацій. Особливе місце у творчості митця займає шевченкіана, яка стала явищем в українській культурі: він створив п'ять великих циклів оформлення та ілюстрацій до "Кобзаря", ілюстрував поеми "Гайдамаки" та ін. Також Касіян є автором серії портретів Т. Шевченка та близько 30 теоретичних статей про художній спадок Кобзаря, зокрема його офорти. Окрім художньої та педагогічної праці, Касіян був активним громадським діячем і займався мистецтвознавчими дослідженнями. Його вплив на українське мистецтво ХХ століття важко переоцінити: він утвердив українську графіку як самостійну й високопрофесійну школу.

Кордуба Мирон Михайлович – педагог, історик

337. **Міхно О.** 150 років від дня народження Мирона Кордуби (1876–1947), історика, педагога, публіциста / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 3. – С. 20.

У 1920–30-х викладав у гімназіях і вищих навчальних закладах Львова, активно співпрацював із Науковим товариством ім. Шевченка. У 1940–41 працював учителем української гімназії у Холмі, а з 1941 й до кінця життя – у Львові: у Науковій бібліотеці, учителем I і II українських гімназій, в.о. професора кафедри історії України, завідувачем кафедри південних і західних слов'ян Львівського університету.

Лосюк Петро Васильович – педагог

338. **Червінська І.** До 90-річчя Петра Лосюка / І. Червінська // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 3. – С. 3.

У Яворівському ліцеї імені Петра Лосюка відбулася I Всеукраїнська науково-практична конференція "Гуцульська школа як феномен етнопедагогіки: педагогічні ідеї Петра Лосюка у вимірах сучасної освіти", присвячена 90-річчю від дня народження Народного вчителя України, члена-кореспондента НАПН України, почесного професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, педагога й дослідника Гуцульщини – Петра Лосюка.

Паторжинський Іван Сергійович – педагог, оперний співак

339. **Міхно О.** 130 років від дня народження Івана Паторжинського (1896–1960), оперного співака, педагога / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 3. – С. 20–21.

1925 рік став солістом Української державної столичної опери у Харкові, де пропрацював 10 років. У 1944–60 – професор Київської консерваторії за класом сольного співу. Створив свої принципи педагогіки, метод комплексного виховання співака. Як педагог поєднував високі мистецькі стандарти з національною музичною традицією, формуючи у студентів професійну дисципліну та любов до української опери.

Прахов Андріян Вікторович – педагог, мистецтвознавець

340. Міхно О. 180 років від дня народження Адріана Прахова (1846–1916), мистецтвознавця і педагога / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 3. – С. 21.

А. Прахов – автор проєкту художнього оформлення Володимирського собору та керівник групи художників, що здійснювала розпис собору (1884–96). Він активно залучав до роботи молодих митців, зокрема учнів Київської рисувальної школи Миколи Мурашка, створюючи майданчик для практичного навчання і формування професійних навичок майбутніх художників та реставраторів. У 1910 став членом Київського товариства охорони пам'яток старовини та мистецтв. Відомий також як автор однієї з перших публікацій про мистецьку спадщину Тараса Шевченка – статті "До малюнків Т. Г. Шевченка" (1876), де підкреслив потребу розширення уявлень про Шевченка як талановитого художника.

Русова Софія – педагогиня, просвітниця

341. Дацюк Г. Освітні заповіді Софії Русової / Г. Дацюк // Слово Просвіти. – Київ, 2026. – 5–11 лют. (№ 5). – С. 8.

5 лютого день пам'яті Софії Русової (1856–1940). А незабаром ми відзначатимемо 170-річчя від дня її народження. Нинішній 2026 рік Верховна Рада оголосила роком Софії Русової – державниці, просвітниці, педагогині, громадської діячки, найяскравішої жіночої постаті України. І ця новина стала для мене великою особистою радістю. Бо ось вже 35 років, від 1991-го, коли вперше про неї почула, Русова стала частиною мого буття. Мене захоплює її діяльність, кипуча енергія, величезний досвід присвячені освіти і просвіті України. Надихає її дивовижне життя, яке саме по собі є скарбом. У рівновазі втримує її самопосягання Україні. Софія Русова – навчителька майже з 70-літнім педагогічним служінням ніколи не використовувала «вказівку», вона мала для цього теплу долоню, аби обійняти дитину і розтлумачити їй незрозуміле. Її авторський стиль був позбавлений авторитаризму, примусу,

зверхності, а був побудований на засадах гуманізму і любові – найголовнішої сили у вихованні. І найвищої сили Софіїноого чину.

342. **Міхно О.** 170 років від дня народження Софії Русової (1856-1940), педагогині, громадської діячки, фундаторки українського довкілля / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 2. – С. 20.

29 січня 2026 р. на засіданні Президії Національної академії педагогічних наук України ухвалено рішення оголосити 2026 рік Роком Софії Русової в НАПН України з нагоди 170-річчя від дня її народження. 18 лютого виповнюється 170 років від дня народження Софії Русової - видатної української педагогині, історика, письменниці, однієї з організаторок жіночого руху, людини широкої ерудиції, але передусім палкої патріотки України, дружини відомого громадського діяча Олександра Русова, вірної його соратниці у громадсько-культурній діяльності.

343. **Ткаченко Л.** 2026-й оголошено Роком Софії Русової в НАПН України / Л. Ткаченко // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 2. – С. 2.

Цьогоріч виповнюється 170 років із дня народження Софії Русової – української педагогині, просвітительки, авторки теоретичних і практичних засад дошкільної й позашкільної освіти, організаторки бібліотечної справи, фахівчині в галузі дитячої літератури й дитячого читання. У зв'язку з цією датою Президія Національної академії педагогічних наук України на своєму засіданні вирішила оголосити 2026 рік Роком Софії Русової в НАПН України. Засідання відбулося 29 січня. З ініціативою про оголошення Року Софії Русової виступив член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, голова підкомітету з питань раннього розвитку та дошкільної освіти Володимир Воронов. Він наголосив на важливості підтримки й розвитку дошкільної освіти, необхідності використання великого потенціалу національної спадщини з метою привернення уваги до актуальної проблематики в суспільстві. «Як голова підкомітету з питань раннього розвитку та дошкільної освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій і як автор Закону України «Про дошкільну освіту», я особливо гостро відчую актуальність спадщини Софії Русової сьогодні — в

умовах реформування освіти та пошуку балансу між національною традицією та європейськими освітніми стандартами. Багато з тих ідей, які ми нині закріплюємо на законодавчому рівні, Русова сформулювала понад сто років тому», – сказав він. Володимир Воронов переконаний, що саме НАПН України «як провідний науковий центр у сфері педагогіки та психології здатна наповнити цей рік глибоким науковим і просвітницьким змістом».

344. Ткаченко Л. Рік Софії Русової оголошено в НАПН України / Л. Ткаченко // Світ. – Київ, **2026**. – Лют. (№ 3). – С. 5.

345. Філіпчук Г. "Народ, що не має своєї школи, попасає задніх!" / Г. Філіпчук // Слово Просвіти. – Київ, **2026**. – 12–18 лют. (№ 6). – С. 10–11.

170 років! Данина шани і поваги великій українській Просвітниці Софії Русовій, будівничій національної освіти, соратниці визначних діячів українського відродження: В. Антонович, М. Старицький, П. Чубинський, Олена Пчілка, М. Драгоманов, М. Лисенко, М. Грушевський... Щира вдячність тим першим «піонерам»-сучасникам, які після тривалого періоду забуття кількома поколіннями славного імені Софії Русової, розпочали (на початку 90-их) чутливу розповідь про цю велику Жінку українського духу. Згадуються ґрунтовні розвідки Галини Дацюк в журналах «Україна» та «Початкова школа»; роман «Борвій» Юрія Хорунжого... Сама ж Софія Русова високоетично, з особливим благоговінням ставилася до тих, хто творив і міцнив силу духовного життя України, закладав у її підмурівок основи незборимої волі і віри. Усі її найсокровенніші мрії й надії були звернуті до Шевченка, якого вважала «найкращим народним поетом». До тих, хто талановито, віддано й жертовно «перекладав» Шевченкову Музу для рідного Народу.

346. Філіпчук Г. Софія Русова: "Народ, що не має своєї школи, попасає задніх!" / Г. Філіпчук // Освіта і суспільство. – Київ, **2026**. – № 3. – С. 19. – закінчення. Початок в ОІС № 2, 2026.

Педагогічна спадщина Русової зберігає донині свої актуалітети, особливо якщо брати до уваги ключові компетентності сучасної школи: культурну, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче,

музичне та ін.) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості; вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово чітко та аргументовано висловлювати свої думки, а також усвідомлення функцій мови у спілкуванні та самовираженні. У них опосередковано й прямо містяться відповіді на стрижневе давнє питання – «звідки беруться високорозвинені нації?». Вочевидь, з духовного простору, ріднокультурності, рідномов'я, особистої і національної гідності, творчості й креативності, з високих прикладів життєтворчості славетних Українців.

Соневицький Ігор – педагог, музикознавець, композитор

347. **Міхно О.** 100 років від дня народження Ігоря Соневицького (1926-2006), композитора, музикознавця, диригента, педагога / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 1. – С. 20–21.

Професійна діяльність І. Соневицького охоплювала широку педагогічну, наукову та громадську сферу. У США він співзаснував Український музичний інститут у Нью-Йорку, де викладав фортепіано, диригування, композицію та теоретичні дисципліни, очолював інститут у 1959–61. Був диригентом хорів «Думка» (Нью-Йорк), «Трембіта» (Ньюарк) та Українського хору ім. Тараса Шевченка (Клівленд), організовував концерти, створював молодіжні та оперні ансамблі, активно працював над розвитком музичного життя української діаспори. Його педагогічна діяльність відзначалася глибокою увагою до формування професійної майстерності учнів, поширенням української музичної традиції та вихованням національної свідомості через мистецтво.

Тимошик Микола Степанович – вчений, журналіст, педагог

348. **Тимошик М. С.** "Як ти українець, кругом перепони..." / М. С. Тимошик ; спілкувалася Г. Дацюк // Слово Просвіти. – Київ, 2026. – 15–28 січ. (№ 2/3). – С. 1, 8–9.

18 січня виповнилося 70 років професору Миколі Степановичу Тимошику, доктору філологічних наук, вченому, журналісту, письменнику, громадському

діячу, автору понад 30-ти книжок, видатному огієнкознавцю, лавреату багатьох літературних премій і одному з найактивніших авторів нашого тижневика. Сьогодні ювіляр – гість “Слова Просвіти”, відповідає на надзвичайно важливі запитання, які стосуються його майже п’ятдесятилітньої професійної діяльності, його погляду на сучасну науку і журналістику, на вибір – бутичесним у професії чи зручним, його спогадів про людей, котрі вплинули на формування характеру і україноцентричності, його задумів і планів. "Від лютого 2022 року всі пожертви за книги спрямовуються винятково на потреби ЗСУ. Тут “ужинок” такий. З урахуванням січня – грудня 2024 року до грудня 2025 року маємо чеки Ощадбанку на відправлені нашим захисникам 73 тисяч 200 грн. Загалом Огієнко “заробив” і “віддав на добрі справи в межах двох акцій Фундації 111 тисяч 200 грн".

Фортинський Федір Якович – український науковець, історик-медієвіст

349. **Міхно О.** 180 років від дня народження Федора Фортинського (1846–1902), історика-медієвіста, педагога / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 2. – С. 21.

Фортинський Федір Якович (1846–1902) – 8 квітня 1877 року затверджений екстраординарним професором кафедри загальної історії. 8 травня 1878 року затверджений ординарним професором кафедри загальної історії. У 1887–1890 роках працював деканом історико-філологічного факультету. У 1895 році обраний почесним членом Історичного товариства Нестора Літописця. 1897 року отримав звання заслуженого ординарного професора Університету Святого Володимира. З 13 серпня 1890 року по 20 липня 1902 року обіймав посаду ректора Університету Святого Володимира; багато зробив для розвитку слов'янознавства; як ректор, провадив реакційну політику царського уряду. У 1902 році обраний почесним членом Київської духовної семінарії.

Шухевич Тарас – педагог, піаніст

350. **Міхно О.** 140 років від дня народження Тараса Шухевича (1886-1951), піаніста та педагога / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2026. – № 1. – С. 21–22.

З 1922 року Шухевич в основному присвячує себе педагогічній діяльності: викладає фортепіано у Вищому музичному інституті ім. М. Лисенка (1922–1930, 1933–1939 рр.), у 1930–33 працює в польській консерваторії ім. К. Шимановського. Від грудня 1939 року, після реорганізації радянською владою музичних навчальних закладів, Тарас Шухевич – доцент фортепіанного факультету новоствореної Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка, одночасно очолює фортепіанний відділ Львівського музичного училища.